Nummer 11 Donderdag 13 Maart 1930 30ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

Het Huldeblijk aan de Minahassa.

Van het Oost-Nederlandsch Minahassa Comité.

Langzamerhand begint er eenige teekening te komen in deze actie. Enthousiaste medewerk(st)ers vragen om loten — soms zonder dat ze een circulaire hebben ontvangen. Een zond zelf aan collega's een circulaire — en bestelde 1000 loten. Een ander heeft er al 100 geplaatst voor hij een lot gezien had en op zijn tocht ontmoette hij menschen, die gemoedsbezwaren hadden...... maar die toch graag wat gaven voor het mooie en goede doel — maar geen loten wilden nemen....

Even zoovele bewijzen — dat degenen, die beweren, dat bij de vorige inzameling Nederland is „afgevischt", ongelijk hebben. Integendeel — van zijn eigen gemeente zou de secretaris hetzelfde kunnen getuigen; zonder veel drang — zijn ook daar enthousiaste lotenverkoopers — en al is daar veel gedaan voor de eerste inzameling — er zijn nog velen, die nog wel een lot willen nemen, om de zaak en ook...... om een kansje te wagen.

Dit alles is bemoedigend.

Intusschen heeft de secretaris op de kaart plaatsen aangestreept, waar „gewerkt" wordt. In Gelderland, Drente, Overijsel en Groningen slechts een 50 tal.

Dit is leelijk — maar 't kan veranderen — en 't verandert ook elken dag. Toch zou de secretaris gaarne nog ADRESSEN ontvangen VAN MEDEWERKERS in: Land tusschen Maas en Waal — Betuwe Lijnaers Salland — Kop van Overijsel — en Overijsel ten N. van de Vecht —; Hoogeveen, Coevorden — Emmen; de Groningsche Veenkoloniën; en ten Noorden van den spoorweg Stroobos—Groningen—Nieuwe Schans. Wie van de leden — in algemeen beheer of bij een der afdeelingen helpt ons hierin!?

Gaarne ontving ik morgen Uwe opgave!

De secretaris J. C. BAARS,
Jagersweg 42, Apeldoorn.
Postgiro 93038.

**
*

Loten van het *Zuidelijk Minahassa-comité* zijn verkrijgbaar bij mevrouw S. van Lier—Enthoven, Laan Copes van Cattenburgh 46, den heer L. Schwaanhuyser, Prins Mauritslaan 142 en den Algemeenen Secretaris van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Korte Voorhout 6, allen Den Haag.

Het boek van De Kat Angelino

door L. J. M. Feber.

I.

De vlag dekt hier de lading op geen stukken na; het onderwerp „Staatkundig beleid en bestuurszorg in Nederlandsch Indië" behandelend, is de schrijver, door de diepte van zijn beschouwingen, door de kracht van zijn breed samenvattende visie gekomen tot een meesterlijk betoog over het probleem der rassenverhouding, over het koloniale vraagstuk volgens zijn hoogste conceptie en verste strekking. Dit boek is geschreven, of liever gezegd gedacht en gevoeld, vanuit een hooge onbevangenheid; het is belééfd vanuit een edele liefde tot den mensch van ieder ras in zijn ontwikkelingsgang. Het is niet alleen machtig knap gedacht, maar bovendien diep doorvoeld; met zijn breede vlucht van beschouwing staat het niettemin vast gevestigd in de werkelijkheid; fijn in zijn ontledingen, in het duiden van den zin der locale en tijdelijke verschijnselen, is het tegelijkertijd groot en wijdsch in het confronteeren der wereld-deelen, in het verkennen der cultuurkringen.

De auteur houde ons ten goede, dat wij hem niet volgen in iedere toepassing van zijn klaar gestelde beginselen. De rijkdom van zijn werk laat zich niet in een beperkte ruimte samenpersen zonder vervorming. Wij bepalen ons voor het oogenblik tot zijn algemeene beschouwingen — in de hoop dat de lezer de actueele problemen, die zijn bizondere belangstelling hebben, mede in het licht daarvan zal beoordeelen.

Het koloniale vraagstuk als vraagstuk van opvoeding en van synthese der rassen dateert van den nieuweren tijd. Vroeger werd het eenvoudig niet gesteld, tenzij, bij wijze van protest tegen slavernij en uitbuiting, door vereenzaamde humanitaristen. Hun stem vond echter weinig weerklank. De mannen van missie en zending waren zooveel als roependen in de woestijn; de brute kolonisatie- en exploitatiemethoden vierden zich uit. Wel was ook toentertijd de Westersche maatschappij veelal beter dan haar overzeesche voorhoede, maar men neme bij de beoordeeling van het koloniaal verleden in aanmerking, dat ook in de moederlanden zelf vaak veel ontbrak aan de maatschappelijke praktijk der beleden ethische beginselen.

De negentiende eeuw bracht de ommekeer, die in de achttiende was voorbereid. Bij dien ommekeer verviel men vaak in het tegendeel van weleer; was vroeger de menschwaarde van den kleurling miskend, thans zette men zich tot een unificatie en assimilatie, die te weinig rekenden met de verscheidenheid en het onderscheid der rassen. Men erkende de eenheid der menschheid, maar faalde, waar men een gelijkheidsdogma stelde in de plaats van „de erkentenis eener potentieele gelijkwaardigheid."

Staatkundig realiseerde deze nieuwe opvatting zich hierin, dat gaandeweg de gedachte van een koloniaal rijk onder volstrekte overheersching van het moederland werd opgegeven en het model voor het imperium werd gezocht in „het Romeinsche stelsel der plaatselijke autonomie in de muncipia." De ontwikkeling van later tijd heeft bewezen, dat in deze richting alleen een staatkundige structuur voor de koloniale verhouding, die tevens een vruchtbare ontwikkeling dier verhouding waarborgt, te vinden is.

Het Oostersche reveil ziet de schrijver — naar onze meening terecht — als een geleidelijke bewustwording en niet zonder meer als een spontane ontwaking. De overwinning van Japan in zijn worsteling met een Europeesche grootmacht is een stimulans geweest, maar geen grondoorzaak. De groote ontwaking dateert van vroeger; de kracht, door Japan in het begin dezer eeuw ontwikkeld, is daarvan op zichzelf al een bewijs.

Reeds eenige decennia te voren was het Oosten met het Westen in nader contact getreden. Het Westen, dat zijn kracht putte uit Israël en het Christendom, uit Hellas en Rome, openbaarde aan het Oosten een wereld „waarin ideeën leefden als persoonlijkheid, burgerzin, vrijheid, vaderlandsliefde, volksgezag, rechtszekerheid, vooruitgang, waarin eeuwenlange arbeid een indrukwekkende wetenschap, techniek en organisatievermogen had ontwikkeld." Het was dit contact, dat in de beste persoonlijkheden van het Oosten een tot dan toe latenten hervormingsdrang los sloeg. Deze drang leeft potentieel of latent in ieder mensch van ieder ras; het ontwaken van dien drang tot activiteit is geheel natuurlijk en van positief karakter. Stellig bezit het Oostersch réveil tegenover de Europeesche overheersching het karakter van afweer en verzet; maar daarboven uit „sluit het réveil den kring eener universeele bewustwording." Het is de zeer groote verdienste van den schrijver, dat hij op dit positief karakter der Oostersche ontwaking den nadruk heeft gelegd. Hiermede toch is de weg tot een oplossing van het rassen-

probleem gebaand; dit probleem is onoplosbaar voor wie daarin louter en alleen een complex van tegenstellingen ziet, het effect van elkaar in beginsel afstootende krachten.

De beide partijen moeten elkaar ontmoeten in „grootsch vertrouwen en ridderlijkheid"; hun verhouding moet op een zedelijken grondslag steunen. Bezit een koloniale staatkunde, die zoodanige ontmoeting bevordert, bestaansrecht? Ter beantwoording van deze prealabele vraag oefent de schrijver eerst een ongenadige zelfcritiek uit op het Westen, waarvan de geschiktheid voor een eventueel leiderschap immers eerst en vooral dient te worden getoetst. Alles behalve blind voor de gebreken van het moderne Westen, ziet hij dit niettemin, als een „onmetelijk krachtreservoir", geresulteerd uit de ideeënwereld van Israël en het Christendom, van Hellas en Rome. Hij acht het paraat om aan het Oosten een nieuwe zedelijke kracht, een nieuw creatief en ordenend beginsel in te storten, nu, tot in de diepste grondslagen der Oostersche samenlevingen toe, veel afsterft en ten onder gaat, wat inderdaad is uitgeleefd.

Hij stelt de dynamische natuur van het Westen tegenover de meer statische geaardheid van het Oosten; hij weet hierbij te onderscheiden, dat die dynamische natuur niet alleen een geweldige kracht is, maar, indien in onvoldoende mate door een zedelijk beginsel beheerscht en bestuurd, ook een groot gevaar. Zal het Oosten, in het ingetreden contact, aan dat gevaar ten onder gaan? Hier valt te wijzen op de lichtzijde van het behoudend instinct van den Oosterling „dat niet altijd de bekrompen raadsman is, waarvoor teleurgestelde hervormers het hebben aangezien; het weerhoudt van overijlde wijzigingen en nieuwigheden." Zoo bezit het Oosten in zichzelf een correctief tegen opgelegde en opgedrongen hervormingen, die niet passen op zijn aard of zelfs in zich verkeerd zijn. Niet de wil van den overheerscher, of leider, maar de intrinsieke waarde eener hervorming zelve bepaalt haar mogelijkheid, haar kans op vruchtbaar effect. „De moreele kracht, niet die des geweldenaars, zal beide werelden verbinden"; dit is van een principieele juistheid, ook al legt de geweldenaar het aan op het begaan van louter ethisch geweld, ook al tracht hij te dwingen om in te gaan in de Westersche cultuur en hare zegeningen.

De Oostersche samenlevingen verkeeren in een crisistoestand, die geheel en al natuurlijk is en dáárom allerminst catastrophaal. „De sterke druk en impetus der Westersche beschaving en de soms niet minder ontstuimige drang der Oostersche jeugd" hebben tot een even noodzakelijke als tijdelijke verbreking van het evenwicht geleid. Oude organismen worden verbroken, voor dat nieuwe zijn geschapen. Juist daarom zijn al te snel op elkaar volgende hervormingen gevaarlijk; zij bevorderen de desintegratie, terwijl de sociale bindmiddelen zijn verzwakt en nieuwe nog niet zijn gevonden. Zoo hebben „enkele jaren onderwijs velen eeuwen verwijderd van het maatschappelijk organisme, waaruit zij zijn voortgekomen" — èn waarop zij individueel steunden. En waar juist uit de kringen dezer gederacineerden het scherpst verzet tegen het Westen wordt gevoerd, waar juist dáár de heftigste woorden vallen over de noodzakelijkheid dat het Oosten zichzelf zij en dáár de innerlijke kracht van het Westen het geringst wordt geschat, heeft de auteur niet onder zich kunnen houden, dat het in het bizonder de Westersche wetenschap is geweest, die aan het Oosten zijn eigen cultuurbezit heeft geopenbaard. Het is het Westen geweest, dat de volkeren van het Oosten zelfbewust heeft gemaakt. Onder de feitelijke omstandigheden is het Westersche leiderschap noodzakelijk. Waar de uitoefening daarvan tot wrijving en botsing leidt, houde men in het oog, dat dit parallel-verschijnsel overal intreedt, waar het oude in het nieuwe overgaat en geenszins alléén aan de koloniale verhouding eigen is. Voorshands missen de koloniale volken in zichzelf de bindende en ordenende kracht van zedelijken aard, die noodig is om de crisis, waarin zij verkeeren, te boven te komen. Om die reden is een uitheemsch gezag noodig, dat den „zetel moet blijven innemen, die anders ledig zou zijn." Ontijdige abdicatie van het uitheemsch gezag zou de inheemsche maatschappij overlaten aan „eigen kracht en de twijfelachtige zegeningen van een vrijheid, waarvan niet zij, doch anderen profiteeren zouden." Bij ontijdige politieke vrijheid zou „de persoonlijke, sociale, economische en geestelijke onvrijheid zich in ieder huisgezin in veel hooger mate doen gelden." De inheemsche samenleving zou overgeleverd raken aan een door geen tegenkracht gestuite exploitatie; de abdicatie van het uitheemsch gezag zou leiden òf tot een overheersching door een andere uitheemsche macht, òf tot een uiterst exclusieve oligarchie. Het instinkt van zelfbehoud der inheemsche massa verzet zich dan ook tegen een terugtrekken van het uitheemsch gezag, zoolang dit ter uitoefening van het leiderschap noodzakelijk is. Derhalve zij niet het verleenen van politieke zelfstandigheid, maar opvoeding der persoonlijkheid en ontwikkeling van het sociaal gevoel het leidmotief der koloniale staatkunde. Evenwel, het ligt in 's menschen natuur, dat het onthouden van politieke vrijheid wrevel wekt en verzet. De oplossing moet dus zijn, dat men „de politieke overheersching opheft in de sfeer van wereldhistorische lotsbedeeling en op grond daarvan gevoelt als een zedelijken eisch tot leiderschap en bescherming, zoodat zij, in de eerlijke vervulling van dien eisch, een zedelijke rechtvaardiging van hoogere orde vindt."

(Slot volgt.)

Van Week tot Week.

Van Dinsdag 4 tot Maandag 10 Maart.

Naar uit Berlijn gemeld wordt heeft de A. Borsig G.m.b.H. te Berlijn-Tegel een bestelling gekregen tot levering van twaalf locomotieven voor Java.

De katholieke Volksraadsfractie heeft als haar leider aangewezen den heer J. A. Monod de Froideville, die tevens zal optreden als voorzitter van den partijraad in Ned. Oost-Indië.

De mandoer Bedjam van de rubberonderneming Boekit Melintang der Amst. Deli Rubber Mij. in het Langkatsche, die een aanslag heeft gepleegd op den assistent Teunissen, is in vrijheid gesteld uit overweging dat hij op het oogenblik, dat hij de daad pleegde, ontoerekenbaar moet worden geacht.

De vrees is niet ongewettigd, dat voor den eenvoudigen man, die de spitsvondige, juridische overwegingen niet vermag te begrijpen, zulk eene beslissing beteekenen zal, dat aanslagen op assistenten straffeloos gepleegd kunnen worden, wanneer slechts aannemelijk kan worden gemaakt, dat de dader op dat oogenblik *matah-gelap* was.

Het Indo-Europeesch Verbond houdt dit jaar in April te Soerabaia zijn congres. De opening van het congres zal samenvallen met de uitreiking van een oorkonde in het nieuwe gebouw van de Zaalbergschool.

Op 4 Maart j.l. is met een driemotorig Fokker-vliegtuig, dat 's morgens 7 uur van Tjililitan opsteeg, de geregelde wekelijksche luchtdienst Batavia—Singapore v.v. geopend. Het vliegtuig was geheel volgeboekt, onder de passagiers bevonden zich de adj. van den G.-G. en de dir. van de K.N.I.L.M., de heer Nieuwenhuis.

De gouverneur van de Straits Settlements, de heer Clementi, bevond zich onder de talrijke genoodigden, die de aankomst van het vliegtuig afwachtten op het vliegveld Selatan, waar Z.Exc. en de dir. der K.N.I.L.M. het woord voerden. Eerstgenoemde heeft bij de aankomst van het vliegtuig aangekondigd, dat hij bij zijn officieel bezoek aan gouverneur-generaal De Graeff van den vliegdienst gebruik zal maken.

De heer P. J. Gerke, thesaurier-generaal, is benoemd tot algemeen secretaris.

Gouverneur-generaal De Graeff zal, vergezeld van zijn dochter, van 8 tot 12 April te Malang, Nongkodjadjar en Tosari vertoeven en op 9 April te Malang de regenten-conferentie bijwonen.

De torpedobootjager Kortenaer is den 3den dezer naar Belawan vertrokken. Daags tevoren hadden officieren en bemanning kransen neergelegd op het kerkhof Peutjoet en op de marinegedenkteekens.

De vakvereeniging van assistenten in Deli heeft den heer Zabel, van de H. V. A., tot voorzitter benoemd in de plaats van den heer Rogge.

Overeenkomstig het verlangen van de Ind. Soc.-Dem. Partij heeft de Landvoogd den hr. H. J. de Dreu benoemd in de Volksraadsvacature-Dahler. Verwacht moet nu worden, dat de hr. Stokvis t. z. t. in de plaats van den hr. Middendorp benoemd zal worden.

In het Kol. Tijdschrift beantwoordt de hr. J. D. de Vries de vraag of het lidmaatschap van de S. D. A. P. (en de I. S. D. P.) te vereenigen is met de functie van ambtenaar bij het B.B. in Ned. Indië, ontkennend en wel op principieele gronden. Waarbij hij, kennelijk, de factor „il y a des accommodements, même avec le ciel", buiten rekening heeft gelaten.

Naar verluidt heeft de in Moenting geïnterneerden Menadonees Daniel Kamoe, aan de Eastern University te Moskou, gedurende drie jaar opleiding genoten voor propagandist van het Communisme in Indië. Hij zou aldaar onder den schuilnaam Celebes, onderricht hebben ontvangen in de Russische taal, het Marxisme, staathuishoudkunde, het voeren van wettige en onwettige actie in politieke partijen en vakbonden, het exerceeren en het ageeren met ontplofbare stoffen.

Verder zou zijn gebleken, dat hij, toen hij in het jaar 1928 geacht werd voldoende onderricht te hebben genoten, door het bestuur der universiteit en door Semaoen voorzien van instructies, geld en paspoort, via St. Petersburg en Hamburg naar Ned.-Indië is gedirigeerd. De instructies hadden de strekking, dat hij moest trachten het in Rusland geleerde in Ned.-Indië in toepassing te brengen. „There is, certainly, a great deal of method in their madness", wat echter geen reden mag zijn om andere los-van-Nederland acties, als waren zij minder gevaarlijk, over het hoofd te zien.

Men verwacht, dat de nieuwe Sumatra Tabakoogst een goed bruikbaar produkt zal opleveren.

Ten gevolge van de, door de Standard Oil in Ned.-Indië rigoureus doorgevoerde prijsverlagingscampagne, heeft de Bataafsche Petr. Mij. den prijs van benzine op Java moeten verlagen tot 5½ cent.

Het onderzoek in de zaak tegen mr. Soemantri nadert het eindstadium. Hij zal eerstdaags op vraagpunten worden verhoord.

In verband met de massa-ontvluchting van geïnterneerden van Digoel schijnt het hoog tijd naar een ander deportatiegebied om te zien, dat betere waarborgen geeft tegen ontsnappingsmogelijkheden.

Onze kranige militaire vliegdienst in Oost-Indië heeft helaas weder het verlies van twee dooden te betreuren. Een militair vliegtuig is te Kalidjati in een vrille neergestort en totaal vernield. De bestuurder, Iste luit. der inf. J. Hoste, werd zwaar gewond; de infanterist Hollebrand werd gedood. De heer Hoste is per hospitaalvliegtuig naar het militair hospitaal te Tjimahi vervoerd en daar opgenomen. Hij had

ARNHEM EN OMSTREKEN

UTRECHT

In de meeste fabrieken is de 8 urendag een fictie. De werkelijke productietijd is niet meer dan drie of vier uren. De andere uren worden verteerd door uitstel en onoordeelkundig beheer. (Maandblad „Succes").

NIJMEGEN

Handel — handel nu. Dat is de eenige manier om den tijd te benutten. Geen „Had ik maar", en „Als ik". Niet tobben over dingen, die toch niet te veranderen zijn, of over dingen, die wel zouden kunnen gebeuren. (Maandblad „Succes").

een kaakfractuur, beide bovenbeenen waren verbrijzeld en de linkerbovenarm was gescheurd, aan welke vreeselijke verminkingen hij weldra is overleden.

De Stoomvaart Mij. Nederland heeft ten gerieve harer passagiers, passagiers-cheque-boekjes op naam verkrijgbaar gesteld bij al haar kantoren, en wel in coupures van 5, 10 en 25 gld. tot een totaal van ƒ 100 en van ƒ 200. Ongebruikte cheques zijn direct inwisselbaar; looptijd 9 maanden.

Naar verluidt zal de vervanging van de legerafdeelingen op Bali en Lombok door politie-detachementen, niet eerder plaats hebben dan na Mei van dit jaar. De standplaatsen der detachementen zullen zijn Praja op Lombok, en op Bali Den Passar en Negara, zoomede hier en daar enkele kleine posten, terwijl de totale politiemacht over beide eilanden verdeeld 150 man zal zijn.

Verwacht wordt, de benoeming van den maj. der int. A. W. M. v. Renesse tot hoofd van het gemeenschappelijk dactyloscopisch bureau van het Alg. Delisch Emigratiekantoor der A. V. R. O. S. en D. P. V. en van de Zuid-Sumatra Landbouw en Nijverheids Vereeniging te Semarang.

* Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Tagore en het Indische Leven.

Aldus luidde de titel van een lezing, onlangs door drs. *A. A. Bake* te Rotterdam, voor leden van den „Kring" en van de Afdeeling Rotterdam der Vereeniging „Oost en West", gehouden, op den vóór-avond zijner promotie te Utrecht op het proefschrift: „Indische Muziek".

De heer en mevrouw Bake zijn kort geleden uit Britsch-Indië teruggekeerd, waar zij vier winters hebben doorgebracht, studeerend op de door *Rabindronath* Tagore gestichte Hoogeschool, *Santiniketan*, in de onmiddellijke nabijheid van den grooten dichter-wijsgeer. En toen deze zijn reis maakte door Java en Bali, was de heer Bake zijn particuliere secretaris.

De „Nieuwe Rott. Courant" schreef betreffende bovengenoemde lezing o.m.:

„De heer Bake zeide, dat de persoon van Tagore door zijn litteraire werken in het Westen genoeg bekend is geworden, maar dat een belangrijk deel van zijn wezen buiten zijn land niet op de juiste waarde geschat kan worden. In wezen is Tagore typisch een Bengalees.

„Spreker zette de verscheidenheid van rassen en talen in Britsch-Indië uiteen, van zeden en gewoonten, op zooveel verschillende trappen van beschaving, en wees op de groote verscheidenheid van godsdiensten. Hij besprak voorts het kastenstelsel, één der grootste beletselen voor ontwikkeling en vooruitgang, en hij legde er den nadruk op, dat het heele religieus-sociale systeem van het Hindoeïsme een twee-eenheid is. Hij meende met een en ander duidelijk te hebben gemaakt, welk een verbijsterende hoeveelheid en verscheidenheid gedekt wordt door de drie woorden: het Indische leven.

„De heer Bake deelde verder een en ander mede omtrent Bengalen, het geboorteland van Tagore, met een intellectueel zeer begaafd volk, dat echter weinig zin heeft voor de dingen van het praktische leven, en met een emotioneel Hindoeïsme met sterk mystieke stroomingen.

„Hij sprak verder over de figuren van Tagore en Ghandi, die er toe hebben meegewerkt, te doen begrijpen, dat Indië ook is een land met enorme geestelijke mogelijkheden. Hij wees op de groote verschillen tusschen beiden, verschillen in aanleg en ook ten aanzien van de wegen, langs welke zij hun doel willen bereiken. Beiden zijn groot en het is onmogelijk te zeggen, wie van hen het belangrijkst is."

„Beiden streven met groote oprechtheid naar het goede en hun methoden zijn in het Indië van thans onmisbaar".

Vooral zij, die zich Tagore's bezoek aan Nederland, kort na den oorlog, nog herinneren en zijne voordrachten, zoowel hier als te Leiden, met zooveel vuur gehouden, in het belang van het onderwijs in het algemeen en dat voor zijn land in het bijzonder, zullen zich zeker evenals wij, die toen ook het voorrecht hadden dezen beroemden Indiër van nabij te leeren kennen, bijzonder interesseeren voor de bevindingen van den heer Bake ter plaatse zelf opgedaan.

Spreker wees er op, hoe Tagore, de jongste uit een gezin van veel oudere acht broers en drie zusters, die toen hij nog heel jong was, zijn moeder verloor, een zeer eenzame jeugd heeft gehad en hoe toen zijn groote liefde voor de natuur zijn leven en scheppen heeft beheerscht. Daar alle pogingen om hem op school te laten gaan ten eenenmale mislukten, nam zijn vader hem als kleine jongen reeds mee op zijn reizen door zijne uitgebreide bezittingen en deed zoodoende veel aan de opvoeding van zijn zoontje, dat reeds als kind teekenen van dichterlijke bekwaamheid gaf. Toen deze, bestemd om naar Engeland te gaan, voor de rechtsstudie, ook daaraan geen gevolg wenschte te geven, droeg de vader hem het beheer op der familiegoederen, hetgeen hij op zijn 25ste jaar reeds uitstekend bleek te kunnen doen, getuige de vele belangrijke verbeteringen, welke hij tot stand wist te brengen, in het belang der bevolking.

Deze periode is beslissend geweest voor zijn geheele leven. Ook voor zijne letterkundige ontwikkeling waren deze jaren in Oost-Bengalen van de grootste beteekenis.

Gelijk de heer Bake gedurende die jaren in Britsch-Indië hebben ook wij die in den hoewel slechts korten omgang metKabindronath Tagore hier, den indruk gekregen ,dat hoe diep bewust hij zich ook altijd moge gevoeld hebben van zijn missie als dichter, zijn leiderschap toch altijd gelegen is geweest op maatschappelijk gebied, zijn streven steeds is uitgegaan naar economischen opbouw, dat hij zeker nimmer de messias heeft willen zijn, dien vele Westersche vereerders in hem zien, maar bovenal een man uit zijn volk is, die met grooten moed en taaie volharding zijn idealen tracht te verwezenlijken.

Van zijn jeugd af is er in hem de tweestrijd geweest tusschen den drang naar de menschen en de neiging om zich in de eenzaamheid der natuur terug te trekken. Van zijn vitale energie, — zoo verzekerde ons de heer Bake, die dit weten kan — heeft Tagore tot op den huidigen dag gelukkig nog niets verloren.

Wij herinneren ons nog levendig, hoe vol belangstelling en voorkomende hulpvaardigheid hij in die dagen hier was tegenover de zeer talrijke bezoekers, die persoonlijk tot hem kwamen om raad en voorlichting, tusschen de toch reeds zoo drukke uren zijner openbare voordrachten, terwijl toch ook niets van de omgeving aan zijn aandacht ontging.

De familie Noto-Soeroto genoot zijne bijzondere belangstelling, toen reeds interesseerde hij zich zeer voor Nederlandsch-Indië.

Tot kinderen heeft Tagore zich altijd bijzonder aangetrokken gevoeld. Tijdens een autorit langs het Scheveningsche strand, waar hij de kleinen in het zand zag spelen, maakte hij de opmerking: „dit moet wel het eldorado voor de jeugd zijn en vandaar het stoere karakter der Hollanders". Ware hij nog in zijn dichterstijd geweest, stellig zou hij hierop een gloeiend vers gedicht hebben, zooals er zoo vele staan in zijn mooie Kinderliederenbundel: *„The Crescent Moon"*.

Toen het onderwijs in Britsch-Indië, naar zijne innige overtuiging, verstard was, dus der menschheid niet meer dienen kon, heeft hij in Santiniketan een centrum gesticht, waar de individualiteit, het verantwoordelijkheidsgevoel, de godsdienstzin der kinderen zich kunnen ontwikkelen, waar zij gelukkig kunnen zijn en opgroeien tot evenwichtige menschen, die ook anderen geluk kunnen brengen.

Ook een artistiek centrum van beteekenis werd Santineketan. Wij allen kennen Tagore's prachtarbeid op dramatisch gebied en het mag ook als bekend verondersteld worden, dat die stukken door den dichter veelal gemaakt zijn om opgevoerd te worden, in de buitenlucht, door zijne Santiniketanleerlingen, waarbij hij niet zelden zelf ook een hoofdrol vervulde.

Tooneel, dans en zang zijn daar, evenals in andere Oostersche landen, veelal een schoone drie-eenheid.

De heer Bake zong dien avond een dier welluidendende liederen, hetgeen op de toehoorders een diepen-indruk maakte.

Het herinnerde ons aan de indrukwekkende hymnen door Krishnamurti gezongen bij het ster-kampvuur te Ommen.

Terecht merkte de heer Bake bij zijn lezing op:

„Als Tagore (die helaas aan een hartkwaal lijdt), eenmaal zal zijn heengegaan, zal Santiniketan, waarvan hij de ziel in, natuurlijk moeilijkheden doormaken, maar zijn hervormende arbeid op het gebied van het onderwijs, op dat van den strijd tegen het kastenstelsel, ten aanzien der vrouwen-emancipatie, zijn werk op landbouwkundig gebied en op het terrein der coöperatie zullen *niet* verloren gaan."

Ten slotte behandelde spreker Tagore's standpunt tegenover het Westen, diens bewondering voor hetgeen hier bereikt en overgegeven is naar het Oosten op technisch wetenschappelijk gebied en deed hij Tagore's hoog ideaal van samenwerking uitkomen.

In dit opzicht zouden wij hem kunnen vergelijken met Noto Soeroto en C. Frans, die immers beiden ook ditzelfde ideaal koesteren en er in woord en daad voor strijden.

Tagore moge van aanleg revolutionair zijn en zijn weigering om zich bij eenige partij aan te sluiten moge hem vele vijanden bezorgd hebben, door zijn hoogstaande persoonlijkheid en al zijne scheppingen, zoowel op sociaal, als op litterair gebied, heeft hij zich stellig een nog véél grooter aantal vrienden verworven — ook voor de toekomst — die hem zeker steeds met groote dankbaarheid zullen loven en blijven gedenken.

Van den heer Bake hadden wij dien avond zoo gaarne meer gehoord omtrent zijn reizen met Tagore door Java en Bali, over diens indrukken en bevindingen. Desbetreffend zal, naar wij vernamen, weldra een uitvoerig boekwerk verschijnen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Ondanks onze successen.

Menig goed Nederlander en braaf vaderlander maakt zich de laatste jaren bezorgd over den geest van slapheid en onpersoonlijkheid, die er in het Hollandsche volk schijnt geslopen te zijn. Ondanks onze successen op luchtvaartgebied, bij de radiotelefoon, de zeevaart en internationalen sleepdienst, zijn er onmiskenbaar teekenen van verwording en verslapping. Het ligt in den aard van den Nederlander, zoo zegt men, om op eigen land en volk af te geven en het buitenlandsche te huldigen en te vereeren. De *Deli Crt.* (6/1 ,,Donkere tijden voor Nederland") doet daaraan niet mee. Wat Hollandsch is, goed Hollandsch naar aard en traditie, dat heeft hare erkenning, ja zelfs hare voorkeur, zij het met volle waardeering voor wat het buitenland ons schenkt en biedt. Maar ontegenzeggelijk is het h. i. nuttig en zelfs noodzakelijk om, met erkenning van het goede in Nederlandschen stam en op Nederlandschen bodem, af en toe onszelf eens een spiegel voor te houden, waarin wij onszelf en onze fouten, zij het eenigszins vergroot, kunnen leeren kennen. Dat kennen is de eerste stap tot verbetering. Daarom ontleent de *Deli Crt.* enkele sarcastische beschouwingen aan een artikel van *Homunculus* in de ,,Indische Post". Discipline, zin voor orde en Gezag, zij zijn — zegt *H.* o. m. — wellicht nog ergens te vinden, doch niet binnen onze landsgrenzen. Men meent wellicht, dat alleen in Indië ons Gezag een crisis doormaakt. Dat is niet zoo. De grootste gezagscrisis heeft plaats in de lage landen bij de zee. In het bekende stuk ,,Der Untergang das Abendlandes" spelen wij volstrekt geen figurantenrol.

Wij vestigen de aandacht op de *Java-Bode* (3/2 ,,Tijdgeest"), *De Loc.* (27/1, blz. 3 ,,Engelsch oordeel, prof. R. Peers; blz. 17 ,,Rondom ons"; 1/2, blz. 41 ,,Het Verre Oosten"), het *Soer. Hbl.* (27/1 ,,Het lot der a-Fascistische dagbladen in Italië"; 28/1, 4de bl. ,,Syrië". Ch. Boon) en *De Sum. Post* (8/2 ,,Home Rule in Br.-Indië).

Het Regeeringsantwoord.

De dagbladen (o. a. *Bat. Nwsbl.* 29/1 t/m 4/2) geven verslagen van de zittingen van den Volksraad. In haar antwoord op 4 Febr. verklaarde de Regeering o. m. dat een groote meerderheid in den Volksraad ten volle haar optreden tegen de P. N. I. goedkeurde, waarvoor de Regeering dank betuigt. Met, een Volksraad, die blijk geeft de openbare Orde gehandhaafd te willen zien, met een Overheid, welke de Orde handhaven kàn, en met een bevolking, welke bijna in vollen omvang niet denkt aan ordeverstoring, kunnen de bewoners van elken landaard en stand zich *in Ned.-Indië veilig* gevoelen. De paraatheid der Gezagsorganen blijft gehandhaafd. Fouten zullen bij een eventueelen volgenden keer zooveel mogelijk worden voorkomen. Maar wanneer ooit weer blijkt, dat rondom een of andere organisatie een atmosfeer mocht zijn ontstaan als thans rondom deelen van de P. N. I., dan zal de Regeering weer, en zoo noodig in den zelfden omvang, tegen die organisatie optreden. De Regeering meent, dat het voor de suggestieve leiders een vrij gemakkelijke taak is de gewone bevolking te brengen in extatische heilsverwachtingen, geprikkeld nog door overgeleverde voorspellingen, neerkomend op het verbeiden van den Heilstaat en een verlossend regime, waarbij het prediken van den communistischen heilstaat of van een grijpbaar voorgestelde Republiek Indonesia Merdika de overgeleverde heilsverwachtingen heropwekt, en zeker met een systematische propaganda als die van de P. N. I., toen deze de voorstelling verbreidde alsof de heilstaat Indonesia Merdika in zeer korten termijn aanstaande was. Wie met *extreme propaganda* de analphabete desa betreedt doet de Regeering overwegen hanteering van elk wettig middel om dien bedenkelijken weg verder af te sluiten. Dit wete men voor de toekomst, zooals men het ook reeds terdege wist voor het verleden. Overal komen momenten voor, waarop de drager van het Gezag krachtig en doortastend optreden moet, gewoonlijk tijdelijke ontsteltenis verwekkend. Wie daarbij niet even opschrikt heet misschien hard en ongevoelig, wie in verbittering blijft namokken toont zich zeker zwak en rancuneus, en wie bereid is de *samenwerking* voort te zetten, bewijst daarmede sterk reëel te zijn.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (27/1, blz. 3 ,,Zeer juist"; blz. 28 ,,Het incident" met mr. Fruin; 30/1, blz. 3 ,,Een regent, die spreekt"), de *Java-Bode* (29/1 en 1/2 ,,Dwaze aanval", met repliek; 3/2 ,,Persvrijheid"; 4/2 ,,Van weinig belang"), het *Soer. Hbl.* (1/2, 2de bl. ,,De geest onder het marinepersoneel", in verband met sabotage-gevallen; 31/1, 2de bl. ,,Marine in den Volksraad"), *De Sum. Post* (3/2 ,,Bedreigde burgerrechten") en de *Deli Crt.* (4/2 ,,Een nieuw belastingstelsel").

De toestand op Java.

Het abnormale droge Moessonverloop van 1929 heeft een slechten invloed gehad op den geheelen landbouw (*De Sum. Post*, 5/2). De *koffie*bloei is op vele Oost-Java ondernemingen maar matig geslaagd, jonge cultures zijn afgestorven of hopeloos achteruitgezet. Het *suikerriet* is tientallen centimeters in lengte achter, vooral in Midden- en Oost-Java, een verschil, dat niet meer ingehaald kan worden. De rondreizende importeurs kunnen nergens ,,zaken" doen. Ook de *Inlandsche landbouw* heeft geduchte slagen gehad. De hoofdrijstoogst was minder dan normaal, de hulpvoedingsgewassen zijn achtergebleven en de hoofdrijstaanplant voor 1930 is noodgedwongen 1 à 2 maanden te laat in den grond gebracht. Met de schaarsche voorraden moet men dus niet tot Mei, maar wellicht tot Juli toekomen! Een rijke tijd voor de pandhuizen en de geldschieters! In enkele bepaald ongunstige streken kan men reeds van ernstige *voedselschaarschte* spreken. In Zuid-Djokja, langs de Noordkust van Java, op Madoera, in West-Flores heeft het Gouvernement reeds moeten ingrijpen; naar de laatste plaatsen is zelfs reeds rijst, maïs, gedroogde cassave (gaplek) e. d. getransporteerd. Op Madoera, waar door de droogte de cassavebibit was afgestorven, is op groote schaal plantmateriaal uit Kediri ingevoerd. De algemeene toestand zal tot Mei of Juni zorgelijk blijven. Is de regenval van Februari tot April goed, dan zal het nog wel losloopen, maar iedere onregelmatigheid in het weder zal zich zwaar doen gelden.

De *Java-Bode* (29/1 ,,Droogtegevolgen in den Oosthoek") en het *Soer. Hbl.* (1/2, 7de bl. ,,Uit den Oosthoek") constateeren eveneens voedselschaarschte, o. a. in de afd. Malang. De toestand dient zekerlijk met den meesten ernst onder de oogen te worden gezien.

De aanslagen in de cultures.

Het *Bat. Nwsbl.* (31/1) bespreekt het rapport van den heer *Pastor*, inzake *de aanslagen op employé's en mandoers in Oost-Java.* Het rapport komt tot *vier conclusies*: De overgroote meerderheid van de aanslagen op employé's in den Oosthoek wordt gepleegd door *Madoereezen*, wier driftige en opvliegende natuur bekend is. Aan de Inheemsche bevolking voltrekt zich *een evolutie*, waardoor een toenemend gevoel van eigenwaarde hem niet meer doet verdragen wat zij vroeger tolereerden. De *arbeidsverhoudingen*, *toestanden* en *werksystemen* in den Oosthoek zijn op vele ondernemingen oorzaak, dat zoowel bij den werkman als bij den employé een prikkelbare stemming ontstaat, welke tot ernstige gevolgen kan leiden. *Krachtig optreden tegen het klapzakeneuvel* en *een behoorlijke behandeling van den werkman* zullen mede het gevaar van de aanslagen verminderen.

Het *Bat. Nwsbl.* (1/2 ,,De aanslagen in Oost-Java")schetst den Madoerees als ijverig, moedig, trouw, maar opvliegend. Geen volk is zoo opvliegend van aard, wanneer het betreft geldzaken, kwetsing van hun eergevoel of aantasting van de eerbaarheid van hunne vrouwen. Ook onder elkaar vertoonen de Madoereezen deze eigenschap. De Madoerees vecht spoedig en vecht altijd met het mes in de hand. Den jongen Madoerees wordt door zijn vader geleerd geen beleedigingen door de vingers te zien. Op schelden en verwenschingen moet worden gereageerd. Vooral als de Madoerees zijn moeder hoort beleedigen, is hij tot het ergste in staat. De jaloersche Madoerees duldt voorts meestal niet, dat zijn vrouw met niet-familieleden spreekt. In z.g. vrouwenquaesties komt hij door zijn drift spoedig tot het uiterste. Even bekend is het, dat de Madoerees in geldzaken geheel anders is, dan andere volken van Ned.-Indië. Als hij te kort wordt gedaan of maar vermeent te kort te worden gedaan, dan brengt hem dit reeds tot woede. Voor de meening, dat de oorzaak der aanslagen in Oost-Java evenals ter Sumatra's Oostkust goeddeels gezocht moest worden in de veranderde mentaliteit der arbeiders, direct of indirect gevolg van *politieke propaganda*, zijn geen gronden gevonden. Integendeel! Aangenomen moet worden, dat aan zulke oorzaken de schuld van de voorgekomen aanslagen niet is te wijten. De Madoerees doet niet aan politiek. De Madoerees heeft geen vertrouwen in den Javaan, noch in vereenigingen, staande onder leiding van Javanen. Wel werd soms de opmerking gehoord, dat het respect voor den Europeaan aan het afnemen is, het gevoel van eigenwaarde van den Inheemschen werkman daarentegen sterk groeit. De Inheemsche werkman is niet meer zoo onderworpen van aard.

Het *Bat. Nwsbl.* vermeldt de nota van het Kantoor van Arbeid over ,,De aanslagen in de Buitengewesten" (3/2) en ,,De destructieve actie ter Sumatra's Oostkust (4/2). Dat destructieve actie, geheel in overeenstemming met de uitspraken en besluiten der groote Europeesche vereenigingen, ter S. O. K. haar invloed heeft doen gelden, staat vast. Al is een georganiseerde actie op eenigszins ruimere schaal niet te toonen, de verspreide, op zich zelf staande berichten doen zien, dat de invloed van het clandestiene gestook niet moet worden onderschat.

De *Deli Crt.* schrijft over ,,De aanslagen (4 en 5/2), ,,Uit den Volksraad" (7/2) en ,,Rechtszekerheid in de cultures" (8/2), het *Soer. Hbl.* over ,,Het einde van een slecht Suikerjaar" (28/1, 2de bl.) en ,,De verbreiding der rietsoort 2878 P O J in het buitenland" (1/2, 2de bl.), *De Sum. Post* over ,,Onze veiligheid" (5/2), *De Loc.* over ,,De arbeidsinspectie" in den Volksraad (30/1) en het ,,Goed Besluit" (1/2) van de vier Bonden van Eigenaren van Bergcultuurondernemingen in Ned.-Indië om een ,,Algemeen Landbouw Pensioenfonds" te stichten.

De zwaartekrachtbepalingen van prof. Vening Meinesz.

Prof. ir. F. A. Vening Meinesz heeft te Medan een voordracht gehouden over de zwaartekrachtbepalingen in onzen Archipel aan boord van H. M. onderzeeboot ,,K 13" (*Deli Crt.* 3/2). De bijeenkomst ging uit van den kring S. O. K. van het Kon. Inst. van Ingenieurs, van het Oostkust van Sumatra-comité, het A. N. V., de Ver. ,,Onze Vloot" en de Ned.-Indische Nat. Hist. Vereeniging. Huygens heeft reeds in een formule uitgedrukt dat een slingerende slinger bij zijn bewegingen afhankelijk is van de zwaartekracht. Door waarnemingen van de gedragingen van den slinger op

verschillende punten komt men dus tot zwaartekrachtbepalingen. Bij de waarnemingen op zee laat men twee slingers in een vlak slingeren, waardoor de storingen door de bewegingen van het schip kunnen worden geëlimineerd. De waarnemingen moesten geschieden aan boord van een onderzeeboot, die onder de golfbeweging duikt en dan weinig storende bewegingen maakt. Uit de waarnemingen vroeger aan boord van de „K 2" en thans aan boord van de „K 13" gedaan, blijkt thans dat de aarde *niet een mooi ellipsvormig lichaam* is, maar dat zij hier en daar uitpuilingen vertoont van een 2 à 300 M., zich voortzettend over de volle uitgestrektheid. De oorzaak van deze verschijnselen is nog niet vast te stellen. De zwaartekracht is afhankelijk van de hoeveelheid der aantrekkende massa; de loodingen werden verricht met toepassing van de echomethode. Veertig jaren geleden meende men dat, waar gebergten zich op de aarde bevinden, in de aarde volgens de zwaartekrachtbepalingen op het vasteland, een massa te kort is. Het surplus van de bergmassa heft echter het tekort van aardemassa op; de aardkorst bevindt zich in drijvend evenwicht. In den *Ned.-Ind. archipel* werken echter bijzondere krachten; overal waar aardbevingen zich voordoen treden veranderingen in de aardkorst op. Vroeger meende men, dat de oorzaak van de aardvervorming was de afkoeling van de aarde; deze z.g. contractie-theorie is door de meeste geologen verlaten. Ongeveer tien jaar geleden is een nieuwe theorie verdedigd door den Duitschen geoloog *Georg Wegener*, die op het standpunt staat, dat de zeebodem nog dezelfde taaie vloeibaarheidsverschijnselen vertoont als de stof, die zich onder de gestolde aardkorst bevindt, en dat de continenten gestolde massa's zijn. De continenten bevinden zich in drijvend evenwicht en zouden zich nog horizontaal kunnen bewegen. Zij oefenen op elkander aantrekkingskracht uit en bewegen zich naar elkander toe. De bergplooiingen zouden volgens deze theorie zijn ontstaan door den weerstand bij den druk der drijving, terwijl de diepe troggen in den Oceaan bij wijze van spreken het zog zijn van bewegende eilandengroepen. De grillige vorm van het Oostelijk deel van onzen Archipel wordt veroorzaakt, volgens Wegener, door de krachten, die werken tusschen het Aziatisch en het Australisch continent. Bij het Aziatisch continent rekent hij dan geologisch ook nog *Sumatra, Java* en *Malakka* en de *Javazee*, hetgeen een ondergeloopen gebied is, terwijl *Nieuw-Guinea* bij het Australisch continent behoort. Deze twee continenten naderen elkaar. De sterke druk van deze beweging veroorzaakt twee plooien; zoo zijn de Oostelijke eilandengroepen veroorzaakt door het oppersen naar het Westen van Australië. Deze krachten veroorzaken ook de aardbevingen. De Alpen moeten eveneens vroeger een Archipel geweest zijn. Hier in *Ned.-Indië* zouden we volgens de theorie van Wegener dus het typische tijdvak thans medemaken, waarin zich groote vormveranderingen nog voordoen. Daarom is door prof. Vening Meinesz een gedetailleerd onderzoek ingesteld naar het feit of de krachten inderdaad aanwezig zijn, die deze vormverandering verklaren en bewijzen.

Nog niet alle verzamelde gegevens zijn door prof. Vening Meinesz berekend. Voor zoover thans valt te zeggen blijkt echter reeds, dat de afwijkingen van het drijvend evenwicht van veel grootscheepscher aard zijn dan men verwacht. Op de buitenste rij eilanden van het Oostelijk gedeelte van den archipel vindt men, in tegenstelling met de verwachtingen volgens de theorie van Wegener, een groot tekort aan zwaartekracht. Daarvóór is een hoog surplus, terwijl het negatief verder naar het Australisch continent loopt om dan poltseling met een schok weer te stijgen tot een klein positief. Dit komt niet uit met de theorie van Wegener, daar deze zou moeten blijken uit een groot surplus op de eilandengroep, die immers een plooiïng zou zijn, ontstaan door het oppersen van het Australisch continent. De zwaartekracht afwijkingen zijn ook zoo groot en zoo incidenteel, dat zij niet in eenig verband te brengen blijken met de bergplooiingen op het vasteland. Prof. V. M. komt dus tot de conclusie, dat hetgeen wij aan de oppervlakte zien aan plooiingen en vormen slechts een begeleidend verschijnsel is bij hetgeen veel dieper in de aarde gebeurt. De storende krachten, welke onzen Archipel vervormen liggen dieper dan men denkt. Waar ze aan toe te schrijven zijn, hoe ze zich gedragen en welke theorie er aan vast te knoopen is, dat zijn zaken, die men eerst kan beschouwen, wanneer alle waarnemingen aan boord van de „K 13" verricht nauwkeurig en volledig zijn berekend en welker bestudeering nog veel tijd kost.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Een pelgrimsorganisatie.

Van de hand van den Indischen arts Satiman komt onder bovenstaand hoofd in de nummers 20, 21, 22 en 24 (15 Oct.—15 Dec. 1929) van het tijdschrift *Timboel* te Solo, een zeer uitvoerige beschouwing voor, waarin hij de groote ellende beschrijft, die jaarlijks door de pelgrims naar Mekka geleden wordt, de ontzaggelijke geldverspilling welke die bedevaarten met zich brengen en waarin hij een schema geeft van maatregelen, die aan de wantoestanden een einde zouden kunnen maken.

Aan dit opstel ontleenen wij het volgende:

„In dezen tijd van opleving — zegt schrijver — dienen wij ook aandacht te schenken aan oude verschijnselen, gelijk de bedevaart naar Mekka. Niet alleen is Indonesië een Mohammedaansch land, maar ook worden er jaarlijks millioenen medegenomen op die reis, waarvan geen cent terugkomt. Dat dit geen groote woorden zijn, daarvoor levert een eenvoudige becijfering het bewijs; het gemiddeld aantal pelgrims dat jaarlijks uit ons land vertrekt, is op zijn minst 20.000; neemt men aan dat ieder aan baar geld ten minste f 600.— bij zich heeft, dan komt men al tot het getal 12 millioen gulden. In den regel keeren de pelgrims platzak terug.

Denken we bij deze jaarlijksche aderlatingen aan ons onvermogen om dingen tot stand te brengen, die kapitaal vereischen, b.v. den aankoop van stoomschepen, de uitzending van een commissie naar het buitenland ter bestudeering van de industrie bij eveneens gekoloniseerde volken, de emigratie naar de buurt-eilanden ter voorkoming dat ze door concessiejagers in beslag worden genomen, dan zal ieder nationalist die chronische goudafvloeiïng wel hartgrondig betreuren."

Schrijver hoopt, nu overal naar het bij de moderne tijden passende in den godsdienst gezocht wordt, (Turkije, Afganistan, het werk van Moehammadijah in Indië) dat ook ten aanzien van de bedevaart op den duur een gezonden toestand kan worden geschapen. Hij vraagt zich af of er dan thans een ongezonde toestand is en zegt:

„Alvorens deze vraag te beantwoorden, dien ik voorop te stellen, dat, al betreur ik de kapitaalafvloeiïng die met de bedevaart samengaat, het toch de bedoeling van dit artikel niet is, de geloovigen van de voorgeschreven plicht, eens in hun leven de heilige plaatsen van den Islam te bezoeken, af te houden".

„De aanleiding tot het schrijven van dit artikel ligt in mijn ervaringen als scheepsdokter op hadjiboten, waar ik niet alleen gelegenheid had tot het waarnemen van de meest uiteenloopende categoriën van menschen (pengkoeloes, handelaren, landbouwers, Palembangers, Bandjareezen, Javanen; schatrijke families, arme lieden, grijsaards, kinderen, vrouwen en deze laatsten weer in allerlei levensperioden en physische condities), maar krachtens mijn kwaliteit ook een blik kon werpen in zaken die alleen den arts competeeren."

Schrijver gaat voort met te zeggen, dat de *zeereis* per Mekkaboot van Batavia naar Jedda 18—20 dagen duurt, gedurende welke bijne iedere passagier zeeziek is en het schip één groot hospitaal is, terwijl allerlei andere ziekten er bij optreden en de pelgrims uitputten. Te Jedda worden zij door Arabieren in roei- of zeilbootjes aan wal gebracht en daarbij vaak zeer ruw behandeld.

De landreis van Jedda naar Mekka, kan tegenwoordig per auto gedaan worden, maar daar het aantal daarvan veel te klein is voor een stortvloed van wel honderdduizend menschen, moeten de meesten den tocht nog op ouderwetsche manier per kameel doen, wat wel eenig voordeel heeft voor wat betreft de bagage, doch de reeds uitgeputte menschen nog meer afmat.

De duur van het voorafgaande *verblijf in een der havens van Indonesië* in afwachting van een scheepsgelegenheid verschilt natuurlijk zeer, soms is die kort, soms lang. Gedurende dezen tijd logeert men bij familie of kennissen of wordt bij gebrek daaraan in loodsen, gehuurd door of toebehoorend aan de scheepvaartmaatschappijen, ingekwartierd.

„Omtrent het verblijf in deze loodsen — zegt schrijver — kan gezegd dat het streven bestaat iedere vierkanten centimeter voor slaapplaats, ieder hoekje voor goedang te gebruiken, al wordt de heele loods „zooveel mogelijk" schoon gehouden. Met die woorden wordt de onmacht erkend een ruimte schoon te houden, overvol van menschen die nooit of nauwelijks van het woord hygiëne hebben gehoord, slapende op matten, met kains, dekens, kaboja's als klamboe, met hun koffers, manden, pakken, bundels naast zich. Het is ook practisch onmogelijk, elken dag de weggeworpen boengkoesans, eindjes sigaretten, asch, sirihkauwsel, restanten voedsel, theebladeren, kapotte kopjes te verwijderen, zooals het ook onmogelijk is de atmosfeer te zuiveren van kwalijke zweetreuk, opwarrelend stof, infectieuze materie, die wordt uitgehoest en uitgespuwd.

„*Het verblijf aan boord* biedt in dat opzicht overeenkomst met het verblijf in de loodsen. Het verschil is, dat op zee iedereen nagenoeg vrij is in zijn handelingen. Hier mist men het speurend oog der pelgrim-ordonnantie-ambtenaren, doch overigens doet men aan boord, als de kapitein en de officieren plus de dokter en purser actief zijn, al het mogelijke om de ruimten, overal vol zieken, telkens te reinigen. Bij de nadering van een haven of quarantainestation krijgt het heele schip om begrijpelijke redenen een extra waschbeurt. Ook afgezien van het bovenstaande, is het verblijf op een Mekkaboot verre van gelijk te stellen met dat op normale schepen. Immers is zoo'n boot een gewoon vrachtschip — in den regel een der slechtste — dat voor deze gelegenheid door het aanbrengen van eenige noodzakelijke dingen, zooals keuken, privaten, badkamers, door het witten der ruimten, door het spannen van een zeil over het dek „bewoonbaar" is gemaakt, ook al weer met de leuze: zooveel mogelijk passagiers, zoo min mogelijk doode ruimte."

„Nergens dan op een hadjiboot krijgt men zulk een kolonie te zien van duizend menschen, slapende, zittende, hurkende, kruipende en krioelende naast, door en over elkaar, tusschen kisten, trunks, manden, pakken. Men kan geen stap doen zonder op een of ander voorwerp of extrenuteit te trappen. En nog grooter chaos wordt het als het schip in volle zee en iedereen zeeziek is."

Van het *verblijf te Jedda,* zoowel vóór, maar vooral na de eigenlijke bedevaart, hangt schrijver een zeer treurig beeld op.

„Na de terugkomst van Mekka, als iedereen zich rept om naar huis te komen en een honderdduizend menschen, te Jedda samengevloeid, op hun boot moeten wachten, dan gelijkt het plein aldaar een reusachtige vergaarplaats van alle Moslimsche naties ter wereld, er is een bonte mengeling van klee-

derdrachten, een babylonische spraakverwarring, een gekrioel, een gegons, een geschreeuw van uitgehongerde, bleek, vermoeide, ziekelijke schepsels; iedëreen verlangt naar rust, naar het einde van de maandenlang doorgestane ontberingen.

„Stokken worden in den grond geslagen en door touwen verbonden, waarover kains worden gehangen bij wijze van tent of klamboe. Achter op elkaar gestapelde koffers legt men zich ter ruste, of onder parasols, dan wel eenvoudig in de schaduwstrook der huizen. Hier zit een familie aan den maaltijd, vlak daarnaast kreunt een stervende; ginds neemt men een Arabier onder handen over een betalingskwestie, even verder gooit een losloopende geit een kokende rijstpot om, huilt een jongetje om zijn overleden ouders, tracht een moeder vruchteloos haar slapende baby tegen een zwerm vliegen te beschermen, zit een afgeleefde Moor te bidden; in een anderen hoek van het terrein wacht achter een handkar verscholen een vrouw haar bevalling af; daar worden twee dooden tegelijk weggedragen. Alom is het smerig; de grauwe, groezelige kleeding steekt eigenaardig af tegen de gloednieuwe tulbanden; rottende dierlijke uitwerpselen, bedorven droge visch verpesten de lucht; schurftige honden knagen op reeds lang schoongekloven botten. Arabische bedeljongens in flarden van kleeren maken het iedereen lastig.

Hoe het verblijf te Mekka is, dat kan de lezer dus zelf wel bevroeden."

Aangaande de voedselvoorziening zegt schrijver:

„Zij die de reis naar het heilige land willen maken, dienen gedurig in het oog te houden, dat in Arabië niets groeit. De levensmiddelen worden van elders ingevoerd, hetzij over zee via Jedda, hetzij over land van het Noorden, middels karavanen. Dit, gepaard met de omstandigheid, dat ze van wege het klimaat niet lang bewaard kunnen blijven, drukt zwaar op de prijzen. Denkt men voorts aan het feit, dat tijdens het hadjiseizoen in de behoeften van circa honderdduizend menschen tegelijk voorzien moet worden, terwijl voor de rest van het jaar slechts eenige duizenden inwoners gevoed moeten worden, dan begrijpt men dat ik niet overdrijf als ik de prijzen reusachtig noem en er op wijs, dat een pelgrim met f 600 haast niet toe kan komen. De pelgrims houden daar rekening mede en nemen zooveel mogelijk levensmiddelen en keukengereedschap van huis mede, vandaar de massa bagage, die als bij een ware volksverhuizing zoo'n pelgrimstroep vergezelt. Dat de Arabieren van hun kant er voor zorgen, dit soort van bezuiniging door verhooging der transportprijzen denkbeeldig te maken ,wordt vergeten."

Aan boord zorgt de Maatschappij voor de voeding, doch hoe de officieren en het personeel ook hun best doen om zich behoorlijk van hun taak te kwijten, in de praktijk doen zich technische en andere moeilijkheden voor. De bereiding der maaltijden in een geïmproviseerde keuken, voor en de verstrekking aan een duizendtal grootendeels ziekliggende menschen, die gewoonlijk wat anders verlangen dan rijst die soms ongaar, visch die soms bedorven, of waloeh die soms rot is, gaat nu niet bepaald gemakkelijk. De menschen spreken hun eigen, medegebrachte voorraden aan en dit wreekt zich later in den Hedjaz door voedseltekort.

(Wordt vervolgd.)

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen. worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad.

Uit nr. 25 van 30 Januari: Inleiding tot eene Systematiek der Sumatra-gronden, door ir. A.. C. de Jongh (slot) (de opsporingsdienst stelt zich voor de op Sumatra te karteeren gronden in de eerste plaats naar hun geologische herkomst te onderscheiden en derhalve door middel van vaste hoofdkleuren op de kaartbladen aan te geven of een grond is ontstaan uit kwartsrijke, dan wel kwartsarme eruptieve gesteenten, uit sedimentaire tuffen, uit kleisteenen, zandsteenen, kalksteenen of mergels). Heveana VI. Periodetap en o.d.a.d. tap, door Latex. — Een tocht naar Canossa (n.l. van de delegatie uit de Rubber Growers Association van Londen naar Amsterdam tot het houden van besprekingen inzake de rubberproductiebeperking), door B. — Sierheesters, door P. M. W. Dakkus, IV.. — De invloed van den regenval op de theeproductie, (door A. F. P. Schun in de Javabode).

De Bannier.

nl nr. 5 van 30 Jan. lezen we: Indonesië in indonesisch Nationalisme, door Rn Ms Noto Soeroto. — Opgang van de Koloniale politiek, door A. F. W. Idenburg.

Bulletin of the Netherlands East Indian Volcanological Survey.

Verschenen is nr. 27 van Januari met waarnemingen over November.

Haagsch Maandblad.

In het Maartnummer: De Sociaal-Democratie en de Koloniale Verhouding, door Daan van der Zee.

De Hollandsche Revue.

Uit nr. 5 van 1 Maart: „Nederland let op Uw zaak", door B. (Uit Ned.-Indië, orgaan van de Vad. Club).. — Speenhof en familie op tournee in Indië, een spannend avontuur.

De Indische Mercuur.

Uit nr. 10 van 5 Maart: Wanneer moet serehgras worden gesneden, door A. W. K. de Jong. — Publicaties van de Hollandsch-Indisch Onderwijs-Commissie, nrs 1 en 2 besproken door C. Lekkerkerker. — De Geschiedenis van de fabricatie van palmolie.

De Ingenieur.

van 28 Febr. nr. 9 bevat een artikel: Onthulling van het Monument voor wijlen dr. ir. C. J. de Groot te Bandoeng (met afbeelding). Dit had op 27 Januari 1930 plaats.

Koloniaal Tijdschrift.

Maartnummer: Het probleem van den Pacific, door prof. dr. J. J. L. Duyvendak. — Politie Overzee, door prof. mr. C. van Vollenhoven. — Overzicht van den „Dominion Staten" in verband met het Koninkrijk der Nederlanden, door mr. J. H. Meyer.

Schrijver zou nu met betrekking tot den verderen opbouw van het Koninkrijk der Nederlanden en de overzeesche gebiedsdeelen uit zijn overzicht de volgende desiderata willen afleiden:

1. dat grondwetten en rechtsregelen mogen rusten op werkelijk gevoelde behoefte;

2. dat, indien men de British Commonwealth of Nations wil volgen, men zorge voor een zeer deugdelijk vóóroverleg en samenwerking tusschen alle staatsdeelen uitgaande van een uit gemachtigden van alle deelen samengesteld centraal orgaan, opdat vermeden wordt, dat de afzonderlijke staatsdeelen tegenover Volkenbond en vreemde natiën met elkaar strijdige belangen voorstaan;

3. dat samenwerking de grondslag moge zijn voor de omgrenzing van het begrip „inwendige aangelegenheden";

4. dat voor Nederlandsch-Indië gestreefd worde naar een krachtig centraal gezag, ook indien tot den federatieven vorm mocht worden besloten;

5. dat versterkt wordt de band tusschen de Inlandsche Zelfbestuurders en de Kroon en aan eerstgenoemden meer invloed gegeven wordt op het algemeen bestuur in Nederlandsch-Indië;

6. dat men niet opzie tegen eenen regeeringsvorm, die afwijkt van het parlementaire stelsel en men Oosterschen gedachtengang eerbiedige bij de schepping of handhaving van Oostersche publiekrechtelijke lichamen.

De inlandsche dorpsgemeenschappen in Zuid-Sumatra, door Th. O. B. Gunther. — Is het lidmaatschap van de S. D. A. P. te vereenigen met de functie van ambtenaar bij het B.B. in Ned.-Indië, door J. D. de Vries.

Mensch en Maatschappij.

Afl. 2 van Maart. Een anthropologische exploratietocht naar Insulinde's Zuid-Oostblok, door dr. H. J. T. Bylmer..

Nederlandsch-Indië, Oud en Nieuw.

Afl. 2 van Maart: De oude monumenten van Delhi, door prof. J. Ph. Vogel. — Het eiland Sabiroet en zijn bewoners, door dr. Paul Wirz (vervolg). Het nummer is schitterend verlucht.

Neerlandia (Orgaan Alg. Ned. Verbond).

Maartnummer. Surinaamsche brieven V.. (over de luidruchtigheid in Paramaribo). Boekbespreking over: De Geschiedenis van Curaçao opnieuw verteld door C. P. Amelunxen, door C. K. Kesler, en Onze West in Beeld en Woord, door Fred. Oudschans Dentz en Herm J. Jacobs, door de redactie.

Onze Vloot

Maartnummer. Zwaartekrachtsonderzoek in Ned.-Indië, door prof. dr. F. A. Veningh Meinesz (er hebben drie reizen plaats gehad van 12 Juni tot 12 Aug. 1929, van 8 Oct. tot 14 Nov. en van 4 tot 8 Jan. d.a.v.; met deze 3 reizen heeft de Marine een volledige onderzoeking van den Archipel met de aangrenzende oceaanstrooken mogelijk gemaakt). — Bij eenige foto's van het graf van den op 18 April 1862 tegen de zeeroovers gesneuvelden luit. ter zee H. L. Jollij, geboren op 15 Aug. 1830 als zoon van Willem Jonas en Catharina Bruwaan, worden inlichtingen naar de nabestaanden gevraagd.

Spoor- en Tramwegen.

In nr. 5 van 4 Maart vervolgt ir. D. Jansen zijn artikel: De tandradlocomotieven der Staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust in het algemeen en de oEo tandradlocomotief in het bijzonder.

Deze Week.

Van dit weekblad, dat zijn eersten jaargang beleeft ontvingen wij nr. 21 van 22 Febr. Wij lezen daarin: Is hongersnood nog wel de aandacht waard, door Ed. van Ghert (naar aanleiding van den hongersnood op Flores, waarvan de feiten door den R.K. missionnaris ,pater R. H. Wolfs aan het licht zijn gebracht, maar waarvan de regeering niets wist.

Suriname

Eenigen tijd geleden lazen wij in het blad *„Suriname"*, zeer ernstige economische en hygiënische bezwaren tegen de voorgenomen stichting van een waterleiding voor Paramaribo. Die bezwaren, aangevuld met andere, zijn herhaald op een vergadering door den Gouverneur belegd en waar tegenwoordig waren de Raad van Bestuur, de Koloniale Staten en de Pers.

In een rede, die ongeveer anderhalf uur duurde, zette Dr. Weyerman het plan uiteen, waarop een zeer interessant debat volgde. Het wil ons toeschijnen, dat het Dr. Weyerman niet gelukt is, al de geopperde bezwaren te weerleggen. Een goed overzicht van deze aangelegenheid vindt de lezer in een particuliere correspondentie uit Paramaribo in de N. R. Ct. van 4 Maart, Av.bl. A.

Het water wordt voor de armere bevolking te duur. Men schrobt daar geen stoepen en trottoirs, maar de bevolking is op het lijf zeer zindelijk. Badwater tegen 1 cent per 15 liter is veel te duur. De zindelijkheid zou er onder lijden.

Moeten de regenwaterreservoirs, die een kapitaal hebben gekost, verwijderd worden? En de waterputten op de openbare wegen en de erven?

Hoe dan als er om de eene of andere reden aan de waterleiding iets hapert?

Wordt het dakwater niet meer opgevangen en naar de reservoirs geleid, dan zal het onderhoud der straten veel meer kosten dan nu, d.i. dus een bijkomende uitgave voor de kolonie.

Worden de reservoirs en putten niet verboden dan zal het leidingwater weinig gebruikt worden.

Wij zullen hier de vele bezwaren tegen het waterleidingsplan niet aanvoeren en ons geen partij stellen. De zaak zal in de Koloniale Staten nog warme debatten uitlokken.

Het plan is opgevat om hygiënische motieven. Zou het werkelijk mogelijk zijn om door de water-

leiding de afschuwelijke filariosis te bestrijden, *dan zou dit reeds een reden zijn om alle economische bezwaren op zij te zetten.* Maar de muskietenbestrijding is een zware taak, ook al komt de waterleiding tot stand. Paramaribo is een zeer uitgestrekte stad.

In bovengenoemde correspondentie in de N. R. Ct. lezen wij:

„Veel te gauw heeft men indertijd het gas ingegehaald met dit gevolg, dat men nu nog zucht over het gebruik van die voor de tropen veel te heete lichtbron, terwijl het zaak was geweest de gasperiode over te slaan en ineens tot electriciteit te komen, welke verandering nu weer groote kosten voor de gebruikers zal meebrengen."

Wij herinneren ons dat wij, toen de zaak aan de orde was, zeer ernstig tegen het gas hebben gewaarschuwd. Het merkwaardigste was dat men in Suriname tot het gas overging, juist op het oogenblik, dat in het naburige Georgetown het gas door electriciteit werd vervangen.

⁂

Aan een particulieren brief, d.d. 6 Februari uit Paramaribo ontleenen wij het volgende:

„Gisteren vroeg Mr. Lawton, de Amerikaansche Consul, of wij voor de nieuwe Amerikaansche passagiersschepen, „The Western Ocean Line", die hier nu iedere maand zullen komen ook Pisangs hebben. De booten hebben geventileerde vruchtenruimen en kunnen iedere maand (de dienst zal nu maandelijks zijn) 1000—3000 bossen Bananas meenemen, Gros Michel en Congo's. Dit hadden ze een jaar vroeger moeten zeggen; nu krijgen ze niets. Maar wij zullen maar weer hopen dat in dit opzicht nog eens een goede kans open komt. Of deze nieuwe lijn hier varen blijft? Wat haast niet aan te nemen is. Het zijn prachtige schepen, grooter dan onze Kwimbooten en zeer vlug, maar hier is niets te halen of te brengen voorloopig".

Vindt het landbouwdepartement hierin geen aanleiding om op nieuw een proef — zij het zeer in het klein — te nemen met de Gros Michel?

Van verschillende zijden is ons medegedeeld dat men op meer dan ééne plaats gezonde planten vindt.

⁂

„De West" van 31 Januari schrijft:

„De Guyana's beleven slechte tijden. Ook in Demerara schijnt een sterke trek naar elders te bestaan. De Argosy meldt, dat gedurende de maand December 780 personen in de Britsche kolonie aankwamen en 1453 het land verlieten."

Voorts lezen wij in hetzelfde blad:

„In de wetgevende vergadering van Britsch Guyana is een motie ingediend strekkende aan de regeering te verzoeken, te willen toestaan, dat het onderzoek naar petroleum wordt voortgezet.

Een der overwegingen van de motie is, dat, gezien de schrikbarend toenemende werkeloosheid, tengevolge van den slechten economischen toestand der kolonie, het petroleumonderzoek dient te worden aangegrepen als middel voor werkverschaffing. De bezwaren der Engelsche regeering, die niet wil toestaan dat vreemd kapitaal een overheerschende positie inneemt ten aanzien van de aardoliewinning in een Engelsche kolonie, zal men trachten op andere wijze te ondervangen.

Het Gouvernement van Demerara heeft de motie overgenomen en zal dus als pleibezorger bij het opperbestuur optreden voor verder onderzoek naar petroleum".

⁂

„De West" van 28 Januari schrijft:

„De sluis van den Corantijnpolder, uitmondend in zee, blijkt niet te voldoen. Men heeft onlangs, als een laatste poging, getracht een gleuf naar zee te maken, in de hoop, dat die door het uitstroomend water op diepte zou worden gehouden, maar deze gleuf slibt onmiddellijk dicht. De sluis heeft een paar ton gekost, welk geld letterlijk in het water is geworpen. De eenige uitweg zal wel zijn, dat men een koker of sluis bouwt aan den kant der Nickerie-rivier, wat weder een kostbare geschiedenis belooft te worden.

De directeur en onderdirecteur van openbare werken, met verder personeel, zijn opnieuw naar Nickerie vertrokken.

De landbouwers in den Corantijnpolder hebben dit jaar, door overstrooming heel wat schade geleden aan hun nagewassen".

Bij de behandeling van de Surinaamsche begrooting heeft de Minister van Koloniën aan de Surinaamsche bevolking gebrek aan medewerking in den hygiënischen strijd verweten. Zijne Excellentie is er naast. Een medewerker van het *„Politiek Economisch Weekblad"* van 5 Maart wijst daar terecht op. Die bevolking is in dit opzicht niet anders dan het Nederlandsche volk niet zoo heel veel jaren geleden.

Het heeft aan de Rockefeller Foundation van de zijde der bevolking niet aan medewerking ontbroken. Dat de armeren zich niet door muskietennetten tegen de muskieten verdedigen ligt aan de slechte woningtoestanden. Hier worden krotwoningen afgekeurd. Dáár, voor zooveel wij weten, nog niet.

Curaçao

Hollandsche arbeiders.

Een groot aantal Nederlandsche werklieden, schrijft de *Amigoe* van 1 Febr. l.l. zijn gedurende de laatste week per s.s. Simon Bolivar, Amsterdam en Orinoco, naar huis teruggekeerd. Naar wij vernemen zullen er in de eerste dagen nog meer volgen. Of het ten gevolge van dezen exodus is, weten wij niet, maar een feit is, dat er reeds verschillende, men spreekt reeds van een 20-tal, huizen te huur staan. Zoo moge er zachtjes aan een einde komen aan de abnormale huurprijzen, die men gedurende de laatste jaren dorst bedingen.

De zaak, die bijstand noodig heeft!

In het K. W. van 5 Dec. l.l. wezen wij op een advertentie in *de Cur. Crt.* over „de Nieuwe Olie-Maatschappij van Sint Martin Nederlandsche Antillen". Thans waarschuwt de procureur-generaal in hetzelfde blad ieder, die met deze maatschappij in betrekking treden wil, zich bij hem te vervoegen.

Almanak.

Verschenen is de *Almanaque de Curaçao para el ano de 1930,* samengesteld door W. M. Hoyer. Curaçao is langen tijd in dit opzicht misdeeld geweest. De Surinaamsche almanak is al bekend in de eerste helft der 19de eeuw, voor zoover wij weten. Vroeger had men, in de zeventiende eeuw, de naamlijsten der compagniesdienaren van hoog tot laag, die gaven wat nu ook een belangrijk deel van den inhoud is der Curaçaosche almanak, die gedurende eenige jaren verschijnt door de goede zorgen van den heer Hoyer. Deze almanak dient zich aan als „compilacion" en is ook niet anders dan dat; mengelwerk ontbreekt. Niet spoedig zal men tevergeefs zoeken, wat men weten wil.

Urbina.

In *de Rotterdammer* van 18 Februari l.l. vindt men een uittreksel uit een brief, gedagteekend 24 Januari 1930 te Emmastad. Daarin leest men:

„Onze oude vriend Urbina heeft weer van zich doen hooren. En wanneer ik zie, wat er in de afgeloopen week hier weer gebeurd is, dan moet ik wel aannemen, dat in de Nederlandsche geschiedenis alleen de roemrijke avonturen vermeld zijn. Want ik ondervind nu, dat de minder roemrijke verdoezeld worden.

Hier toch waren de in de oproerdagen gearresteerde Venezolanen tot gevangenisstraf veroordeeld, eenigen zelfs tot 8 jaar. Doch wat gebeurt? Urbina gelast per brief het Gouvernement zijn wapenbroeders onmiddellijk in vrijheid te stellen, anders zal hij per vliegtuig eenige bommen op de benzinetanks komen werpen.

Volgens onze roemrijke geschiedenis zou hier gezegd moeten worden: kom ze maar halen. Maar neen, direct is al dat geboefte op een boot gezet en netjes in Venezuela neergezet. Urbina regeert dus. Hier blijft dus niet veel over van de Nederlandsche heldendaden. Iedere Curaçaoenaar lacht ons dan ook uit.

Deze handelwijze is niet te verdedigen. Een pastoor doet verder de deur dicht. In een ingezonden stuk in een Spaansche courant La Cruz, dat hij gericht heeft aan mijnheer Urbina zelf. De pastoor verzocht hem toch geen onschuldige zielen te straffen: de Gouverneur en kapitein Borren zijn nu weggestuurd, wees nu asjeblieft niet meer boos en doe ons niets. In dien geest is dezen bedelbrief opgesteld. Zoo worden dus nu de Ned. koloniën geregeerd"....

Het is begrijpelijk, dat een marineman in hetzelfde blad van 24 Febr. l.l. naar aanleiding daarvan schrijft: „Als het waar is... Bah!"

Maar is het waar? De onwaarschijnlijkheid ligt er dik op. Vooreerst: zal een bewind, dat zichzelf respecteert, zich ooit tot zoo iets leenen?

Bovendien: de schrijver beweert, dat er Venezolanen veroordeeld zijn tot 8 jaar gevangenisstraf. Volgens de krantenberichten is het langste vonnis voor 7 maanden. Ook wordt *La Cruz* een Spaansch blad genoemd; dit doet de mogelijkheid veronderstellen, dat de schrijver het Papiamentsch niet machtig is, en den brief van den pastoor niet heeft kunnen lezen. Wij hebben dien brief gezocht maar niet gevonden; echter missen wij *La Cruz* van 15 Januari l.l.

Toch is er iets, dat ons, helaas! te denken geeft. In *La Cruz* van 22 Januari l.l. komt een artikel voor: „Is het mogelijk, dat generaal Urbina hier met een vliegtuig bommen op ons komt werpen?" In dit stuk wordt besproken de mogelijkheid eener komst van den Venezolaanschen rebel en de schrijver komt tot de slotsom: Er bestaat een theoretische mogelijkheid, dat hij komt, maar in werkelijkheid is die komst niet waarschijnlijk. Uit den aanhef blijkt, dat men zich op Curaçao nog al danig bezorgd maakt, althans gemaakt heeft. Daar wordt ook gezegd, dat Urbina een briefkaart met bedreigingen aan kapitein Borren gezonden heeft. Hier vinden wij waarschijnlijk terug het reeds eerder vermelde telegram uit *Het Volk*, dat Urbina zich tot een der luitenants zou gewend hebben. En het slot van het artikel in *La Cruz*, dat er eenigermate als droog zand aanhangt, luidt:

„Kapitein Borren is weg,
Gouverneur Fruytier is weg,
en alle Venezolanen, die in voorarrest zaten
zijn vrijuit gegaan."

Als dit laatste werkelijk ook ziet op de veroordeelden, schromen wij niet, ons te scharen aan de zijde van hen, die dit heel erg noemen. Een straf, door den rechter opgelegd, behoort ten uitvoer gelegd te worden, tenzij er gratie gegeven wordt. En dat zou in dit geval toch al te dol zijn.

De Curaçaosche pers.

Sinds begin Januari 1930 verschijnt een nieuw dagblad te Willemstad *La Prensa*, hoofdzakelijk in het Spaansch, met weinig belangrijk nieuws anders dan buitenlandsche telegrammen; veel advertenties. In *La Cruz* lezen we, dat ook *Curaçao ilustrado* weer tot nieuw leven gekomen is.

Errata!

„Ex-Gouverneur Fruytier
blijft in Den Haag, benoemd tot hoofd der arbeidsinspectie in het 11de district. Wij gelooven stellig, dat dit een bevordering voor Zijne Excellentie is".

La Cruz 29 Januari 1930.

Uit den Verren Vreemde

Ontvluchting naar Australisch gebied in Nieuw-Guinea

Naar aanleiding van de door de Indische regeering aan den Volksraad gezonden mededeeling, over de ontvluchting van geïnterneerden, uit de kampen aan de Boven-Digoel naar Australisch grondgebied, lijkt 't ons gewenscht 't een en ander over de plaatselijke situatie op Nieuw-Guinea in herinnering te brengen.

Toen na het uitbreken der communistische relletjes in 1926 en '27 besloten werd om een groot aantal belhamels in interneeringskampen van de gewone maatschappij af te zonderen, zijn hiertoe kampen ingericht diep, heel diep landinwaarts in Nieuw-Guinea, aan den bovenloop van de Digoel. Er zijn twee kampen, te Tanah Tinggi en te Tanah Merah. In het eene zijn zij bijeen, van wie men verwacht, dat zij er als rustige landbouwers aan den arbeid willen gaan, of dat zij in aanmerking zullen kunnen worden gebracht om naar hun geboortestreek terug te keeren. In het andere zijn zij bijeen, die ook in ballingschap bleven ijveren voor de communistische

ideeën, en die zoodoende moeten worden beschouwd als een bedreiging voor een inkeer ten goede bij de anderen. Daar de bestuursleiding beseft, dat ledigheid des duivels oorkussen is, en daar zij er op uit is de geïnterneerden aan te sporen tot het verrichten van ontginningsarbeid, kan het toezicht niet zoo streng zijn, dat elke geïnterneerde persoonlijk in het oog wordt gehouden. Ontvluchten is niet moeilijk, wanneer iemand zijn oogenblik goed weet te kiezen. Zelfs niet wanneer men dit in een groep vereenigd wil wagen. Maar vermoedelijk heeft het bestuur de kans toch niet groot geacht, dat pogingen hiertoe, op eenigszins groote schaal, zouden worden ondernomen, omdat de kampen aan alle zijden omringd zijn door uitgestrekt oerwoud. Zij liggen, zooals gezegd, diep in 't binnenland. Aan een tocht naar het strand valt niet te denken. De gemeenschap is eigenlijk alleen over de rivier, de Digoel, mogelijk.

Volgens de bovenbedoelde regeeringsmededeeling zijn er sedert Aug. 1929 toch pogingen gewaagd en is het aan sommigen gelukt met de buitenwereld in voeling komen. Zij zijn geen rechterlijk veroordeelden, maar personen, inheemschen, meest Javanen, aan welke door den Gouverneur-generaal een verblijfplaats is aangewezen waarbuiten zij zich niet mogen begeven.

Zoowel uit Tanah Tinggi als uit Tanah Merah zijn geïnterneerden vermist, respectievelijk 40 en 21. Van hen zijn 41 op Australisch gebied aangetroffen; deze zijn daar aangehouden en weer ter beschikking van de Nederlandsche overheid gesteld. Een troep van 9 vluchtelingen geraakte slaags met een Papoea-stam, die er 5 terugbracht. De overige 4 meldden zich toen zelf ook weer. De N. I. gewapende politie vatte er 3 op vóórdat zij de Fly-rivier hadden overgestoken. Omtrent 8 vluchtelingen had men geen berichten.

Nieuw-Guinea bestond vóór den grooten oorlog uit drie gedeelten, een Duitsch, een Australisch en het onze. Tot 1902 had Engeland er zelf gezag uitgeoefend, maar in dat jaar had het zijn rechten op zijn deel van Nieuw-Guinea overgedragen op den Australischen statenbond.

Bij den vrede van Versailles en de instelling van de Volkenbondsmandaten werd Australië bedeeld met het mandaat over het voormalige Duitsche gedeelte van Nieuw-Guinea, zoodat er sedert dien naast het Nederlandsche, alleen nog een Australisch deel is. Beide zijn ongeveer de helft van het eiland, dat in uitgestrektheid Frankrijk en Duitschland te zamen wel zal overtreffen.

De grens van ons gebied met dat van den buurman is reeds vastgelegd in een tractaat van 16 Mei 1895. Zij loopt van de Zuidkust bij 141° 1' 47.9" O. L. van Greenwich pal-noord tot bij de Fly-rivier, volgt deze tot bij de snijding met den 141en meridiaan, welke dan de grens blijft uitmaken tot aan de noordkust.

Blijkbaar zijn die vluchtelingen, welke 't verst gebracht hadden, in oostelijke richting door het oerwoud getrokken, totdat zij bij de Fly-rivier kwamen, een machtige tropische stroom. Daar kwamen zij uit het oerbosch ,maar daar beweegt zich echter ook op 't Nederlandsche gebied gewapende politie, die contact heeft met de bevolkinig. Waar deze rivier door 't Australische gebied loopt is de bevolking nog talrijker. Kwamen de vluchtelingen daar aan, dan vielen zij als vreemde gasten dadelijk in het oog. Zij werden aangehouden, overgebracht naar het, nabij den Australischen wal, gelegen Thursday Island, waar zij door den plaatselijken rechter werden veroordeeld, wegens overtreding van de emigratie-voorschriften, tot gevangenisstraf en deportatie. De Nederlandsche overheid, hiermede in kennis gesteld, kreeg de gelegenheid hen te Thursday Island te laten afhalen, waartoe telkens dan een gouvernementsstoomer daarheen gegaan is.

Het toezicht in de kampen zal nu wel strenger worden, dat in het grensgebied ook, vooral na gesignaleerde ontvluchtingen. Of hierdoor de lust tot het herhalen van pogingen verminderen zal, zal ook wel voor een deel afhangen van de verhalen, die de teruggebrachten opdisschen over de op hun tocht opgedane ondervindingen, waaromtrent wij vooralsnog niets weten.

Misschien leveren zij nog gegevens van wetenschappelijk nut!?

Egypte's onafhankelijkheid.

Volgens het plan zal 22 Maart de Egyptische premier Nahar Pasja te Kaïro scheep gaan, met een delegatie, samengesteld uit leden van de nationalistische Wafd-partij, om te Londen met minister Henderson de ontworpen overeenkomst te gaan bespreken, die de onafhankelijkheid van het koninkrijk Egypte eindelijk een voldongen feit wil maken.

Deze werd den 17en Februari 1922 reeds erkend onder voorbehoud echter van eenige punten. Deze hebben betrekking op het veiligstellen van het Suezkanaal, op de verhoudingen in Soedan, dat onder gemengd Britsch-Egyptisch bestuur staat, op de buitenlandsche betrekkingen, op de positie van vreemdelingen in Egypte, terwijl ook over de tarieven van invoer en doorvoer nog regelingen te treffen zijn.

Het Labour-ministerie heeft zich bereid verklaard, al deze aangelegenheden zoo te herzien, dat de voogdij van Engeland zoo goed als geheel zal worden opgeheven. Het ontwerp gaat inderdaad heel ver, — maar alles prijsgeven doet Engeland toch nog niet. Het wil de garnizoenen bij het Suez-kanaal er in Kaïro opheffen, maar ten Oosten van het kanaal moet toch een troepenmacht gelegerd blijven. In Soedan blijft het gemengd Britsch—Egyptische régime bestaan, met garnizoenen van beide nationaliteiten. Inzake de internationale rechtspraak en de tarieven heeft Londen niet alleen te beslissen, maar hebben ook andere vreemde mogendheden iets mee te spreken. Konden Henderson en Nahas Pasja de zaken in een onderonsje afdoen, dan zou de overeenstemming vermoedelijk gauw verkregen zijn. Maar het Labour-ministerie Macdonald berust niet op een eigen meerderheid in het parlement, bij de beraadslagingen moet Henderson de minder vooruitstrevende elementen in het parlement dus indachtig blijven, wil hij ten slotte op een meerderheid kunnen rekenen. Naast Nahas staan extremistische Wafd-mannen, die nog wat meer hopen te bereiken dan 't ontwerp biedt. Er zal bij de besprekingen dus al wrijving komen. Wordt een compromis verkregen, zooals te verwachten is, dan zal dit nog èn door het Lager-, èn door het Hoogerhuis, èn door het Egyptische parlement aanvaard moeten worden. Ja, in de tegenwoordige samenstelling van het Britsche wereldrijk, zullen ook de regeeringen den Dominions haar oordeel nog over de zaak moeten zeggen.

Voegt men hierbij dat, zooals gezegd, ten deze ook aangelegenheden aan de orde komen, waarmede belangen van andere vreemde mogendheden gemoeid gaan, dan mag men nog niet aannemen ,dat nu te Londen spoedig het woord gesproken kan worden, waardoor de Egyptische kwestie als opgelost kan worden beschouwd. Maar komt men in Londen tot overeenstemming, dan bestaat er wel, dunkt ons, alle reden om te verwachten, dat het andere en overige zich ook wel zal voegen en schikken. De eerstdaags daar te openen onderhandelingen zijn dus van groote internationale beteekenis.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Voor de leden van de Afdeeling 's-Gravenhage van de Vereeniging „Oost en West" zal Zaterdag 22 Maart 1930, des namiddags ten kwart over twee, in het Scala-Theater, Wagenstraat 34 alhier, vertoond worden de Borneofilm, opgenomen door den heer H. F. Tillema.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN

Afdeeling Rotterdam.

Het Bestuur der afdeeling Rotterdam deelt den leden mede, dat binnenkort in het Thalia-Theater aan de Hoogstraat te Rotterdam, zal vertoond worden: „DE MAHACYCLUS", welke bestaat uit drie filmwerken over Nederlandsch-Indië, elk van vijf deelen, en vervaardigd door de Filmfabriek Polygoon te Haarlem, en elders, in Den Haag b.v., reeds met het grootste succes vertoond.

Indeeling van den cyclus:

I Mahasoetji. Door Java's wondertuin. Java en zijn vulkanen-geweld. Bali en zijn Hindoe cultuur. Lijkverbranding en dans op Bali. Schoonheid en wreedheid op Bali.

II Mahamoelia. Van jacht en doodenfeest in Borneo. Dwars door Borneo. Door de Padangsche Bovenlanden. Van velerlei uit Batakland. Nias en zijn wilde krijgers.

III. Mahakoeasa. Naar de Berg Toradja's in Midden-Celebes. Door de Molukken. Menschen uit het steenen tijdperk. De Papoea en zijn strijd om het bestaan. Van oorlog en vrede in Papoealand.

Men verzuime vooral niet bij deze vertooning, waarvan de datum nader bekend zal worden gemaakt, het genoemde Theater te bezoeken. Gewone prijzen.

De Secretaris,
F. G. VERVLOET.

Afdeeling Nijmegen.

In den grooten foyer van den Stadsschouwburg heeft de heer C. K. Kesler, secretaris van de W.-Ind. Kamer van het Kol. Instituut voor de afd. Nijmegen op 4 Maart j.l. voor een talrijk gehoor gesproken over de Boschnegers en Indianen in Suriname.

De heer Kesler, die 12 van zijn beste levensjaren in Suriname heeft doorgebracht, noemde deze volksstammen, waarvan wij eigenlijk zoo weinig weten en wier aantal slechts bij benadering bekend is: „minder bekende Nederlandsche onderdanen." Onbekend zijn zij echter niet, en dat wij er iets van weten hebben wij in de eerste plaats te danken aan diegenen, die met gevaar voor eigen leven, in dienst der wetenschap in dat onbarmhartige oerwoud zijn doorgedrongen met het doel allereerst het beschamende weg te nemen, dat een gebied, reeds sedert meer dan 2½ eeuw in Nederlandsch bezit, toch nog voor het allergrootste deel onbekend en ongeëxploreerd binnenland is. Van het land weten wij dus thans iets, van de bewoners ook iets maar zeer oppervlakkig. Zeer weinigen zijn er, die dieper in het zieleleven van de zwarte en roode bewoners van Suriname zijn doorgedrongen. Onder deze weinigen behoort in de eerste plaats genoemd te worden de thans in Den Haag wonende heer dr. H. D. Benjamins, die, na 30-jarigen eervollen diensttijd nog dagelijks met jeugdige werkkracht voor zijn geboorteland ijvert. Als hulde aan dezen 80-jarigen Suriname-kenner vertoonde de heer Kesler diens laatste portret op het doek.

In de eerste plaats behandelde spreker dan de Boschnegers, een volk dat feitelijk afstamt van vroeger geïmporteerde Afrikaansche negerslaven. Deze boschnegers hebben een broertje dood aan geregelden arbeid en daarin moet dan ook de hoofdoorzaak liggen van de vele deserties van de plantages waar zij te werk gesteld werden.

Het ontstaan der omgangstaal tusschen deze menschen, die onderling zooveel groepen vormen, werd uitvoerig door spreker naar voren gebracht, ook

was dat het geval met de godsdienstige gebruiken en de daarmede nauw verwant zijnde zeden en gewoonten.

Na vele, meermalen voor ons minder aangename wederwaardigheden is de Nederlandsche regeering er in 1868 toe gekomen met hare, toch feitelijk opstandige, onderdanen een verdrag van vriendschap te sluiten, dat financieel toch altijd beter is dan 't uitzenden van dure expedities.

Minder bekend nog dan de boschnegers zijn de Suriname-Indianen, een gevolg van de bekende groote schuwheid van een volk, dat voor een gedeelte nog in 't steen-tijdperk leeft. De vraag mag dan ook gesteld worden of wij hieraan ook schuldig zijn en dan zal deze, na ernstig, zelfonderzoek, bevestigend moeten worden beantwoord; want hoe weinig hebben wij gedaan voor die menschen om hen onze cultureele beschaving te brengen. Eene gunstige uitzondering hierop maakt wel de zending in 't algemeen, doch ook deze is het nog niet geheel gelukt deze menschen te verlossen van hun geloof in goede en kwade geesten. Hiervoor werden door spreker verschillende frappante staaltjes naar voren gebracht.

Talrijke zeer fraaie lichtbeelden vertolkten op 't doek de door den heer Kesler gehouden voordracht, die bij het auditorium wel insloeg te oordeelen naar het applaus, dat aan het einde weerklonk. De voorzitter, de heer G. J. Burger, dankte spreker voor de aangename en belangrijke voordracht daarbij onderstreepende het verlangen van velen, die ook W.-Indië een goed hart toedragen, dat men er eindelijk toe moge overgaan door het beschikbaar stellen van fondsen ,dit schoone vruchtbare land met zooveel beloften voor de toekomst in cultuur te brengen.

De 2e Secretaris,
E. VERWEIJ-ABEJAU.

Mededeelingen.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Jaargang 1929 „K. W."

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang.

Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat Korte Voorhout 6.

VAN DE REDACTIE.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand Februari 1930 werden in het radiotelefoonverkeer tusschen Nederland en Ned. Indië in totaal 328 gesprekken gevoerd. Vergeleken bij dezelfde maand van het vorig jaar is dit een vermeerdering met 98 gesprekken.

Van de 137 in Nederland aangevraagde gesprekken betroffen 57 zaken- en 80 familie-aangelegenheden; voor de 191 in Indië aangevraagde gesprekken was de verdeeling: 49 zaken- en 142 familiegesprekken.

Jaarbeurs Utrecht.

Wij ontvingen nog een fraaie, sprekende reclameplaat, ontworpen door den heer P. A. H. Hofman, die gedrukt is met Franschen, Duitschen en Engelschen tekst. Deze plaat is in het buitenland verspreid o.a. ook op de stations, om de aandacht van de handeldrijvenden op de eerstkomende Jaarbeurs, die van 11 t.m. 20 Maart zal worden gehouden, te vestigen, meer in het bijzonder voor het bezoeken der beurs.

Een welkome maatregel.

De Stoomvaart Mij. ,,Nederland'' deelt mede, dat zij, ten gerieve van haar passagiers, is overgegaan tot het verkrijgbaar stellen van ,,passagiers-cheques'', teneinde bezwaren te ondervangen, welke verbonden zijn aan het op reis medenemen van veel bankpapier. Alle betalingen aan den Administrateur kunnen met deze cheques geschieden, terwijl eventueel resteerende cheques tegen contanten ingewisseld kunnen worden bij den Administrateur (voor zoover de scheepskas toereikend is), bij het Hoofdkantoor der Maatschappij te Amsterdam of te Batavia, bij een der kantoren der Maatschappij te Sabang, Singapore, Medan, Semarang en Soerabaja, dan wel bij een der Agentschappen der Maatschappij in Nederland.

De passagiers-cheques worden uitgegeven in boekjes van *f* 100.— en *f* 200.—, en wel in coupures van 5, 10 en 25 gulden. Zij hebben een looptijd van negentig dagen na den datum van afgifte en zijn verkrijgbaar bij de hierboven genoemde Kantoren en Agentschappen.

De boekjes worden uitgeschreven ten name van den passagier, die zich bij de inwisseling moet legitimeeren. Gevaar voor verloren gaan of anderszins wordt hiermede voorkomen. Deze cheques vormen zoodoende een veilig en gemakkelijk betaalmiddel voor het met de ,,Nederland''-schepen reizend publiek.

Boottrein Stoomvaart Maatschappij „Nederland."

Het Agentschap der N.V. Stoomvaart Maatschappij Nederland, de firma Crans & Co., te 's Gravenhage, meldt, dat de boottrein, aansluitende op het thuisvarende mailschip ,,Prins der Nederlanden'', onvoorziene omstandigheden voorbehouden, 15 Maart a.s. des morgens 9.45 uur v.m. aan het Staatsspoor in Den Haag zal aankomen.

De 22ste Nederlandsche Jaarbeurs te Utrecht.
Van 11 tot en met 20 Maart 1930.
De afdeeling Koloniën.

Op deze XXIIste Jaarbeurs is de Koloniale Afdeeling gewijd aan het toerisme naar en in Ned.-Indië.

Als alle vorige keeren zorgde ook ditmaal de Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut voor de inrichting. Zij liet o.a. eenige groote kaarten van Java, Sumatra, Bali en Celebes vervaardigen, in welke zeer verlichte transparanten uit toeristiek oogpunt belangrijke plaatsen weergevend, aangebracht zijn.

De stoomvaartmaatschappijen „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd" stellen o.a. een lichtkaart, benevens een paar modellen van passagiersschepen, statistieken, wandkaarten, etc. ten toon.

De Koninklijke Paketvaart Mij. stalt een reliefkaart van Ned.-Indië, waarop haar lijnen verlicht zijn aangegeven ,benevens een model van het m.s. „Ophir", kaarten, enz. uit.

Van den Dienst van de Staatsspoor en Tramwegen in Ned.-Indië is er een zeer groot schilderij, weergevende het landschap, dat men ziet op de reis van Batavia naar Soerabaja. Voorts zijn er reliefkaarten van Java en Sumatra, de spoor- en automobieldienstwegen, aangevend een model van een personenrijtuig, tal van foto's, statistieken, enz., om een beeld te geven van de groote belangrijkheid van dezen dienst in den Oost-Indischen Archipel.

De Kon. Ned.-Indische Luchtvaart Mij. is vertegenwoordigd met statistieken en foto's, zoomede met een vliegtuigmodel.

De Officieele Vereeniging voor Toeristenverkeer in Ned.-Indië en de vertegenwoordiging ervan, n.l. de Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer, zijn aanwezig met zeer veel demonstratie-materiaal ,dat internationale bekendheid geeft aan de waarde van Ned.-Indië als toeristenland.

De leider van den aan de Afd. Handelsmuseum verbonden Inlichtingendienst voor Betrekkingzoekenden in Ned.-Indië, de heer Hondius, zal op Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag in een der spreekkamers te spreken zijn.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

A. C. van der Velden, controleur 1e klasse bij het B. B., Boulevard Heuvelink 26, Arnhem; mevr. E. Ch. Igel geb. van der Parra Breton, Vincent commies bij het Hoofdkantoor van den Pandhuisdienst, Beetslaan 73, Rijswijk (Z.-H.); ir. M. J. Rotteveel, hoofdingenieur tijdelijk wnd. hoofd van de afd. Landsgebouwen bij 't departem. der B. O. W., Kanaalweg 32, Scheveningen; L. D. de Roock, assistent-resident, Sweelinckplein 46, Den Haag.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

B. Polak, leeraar in de Natuurkunde bij het O. M. O., Sneeuwbalstraat 66, Den Haag; J. F. Spijker, administratief ambt. bij het Binnenlandsch Bestuur, Voldersgracht 11a, Delft; C. Wit, 4e werktuigkundige bij de Gouv.-Marine, Verdronkenoord 38, Alkmaar; C. A. Berg, landmeter 3e klasse bij het Kadaster, Puntenburgerlaan 77, Amersfoort; A. Spoelstra, alsvoren, Polderstraat 21a, Wageningen;

KAWEE'TJES

In uw werkuren verdient u uw levensonderhoud; in uw vrije uren uw vooruitgang. (Maandblad „Succes").

J. Kerkhof, onderwijzer bij het M. U. L. O., Weteringkade 73, Den Haag; H. S. van Vlaenderen, alsvoren, Thorn (L.); G. J. W. de Jong, landmeter 3e klasse bij het Kadaster, Th. de Bockweg 7a, Renkum; Chr. van der Wel, alsvoren, Havenstraat 17, Wageningen; J. W. Antonijsz, alsvoren, Junusstraat 24, Wageningen; ir. B. Lippert, houtvester bij den Dienst van het Boschwezen, Parazelsusstrasse 4, Salzburg (Oostenrijk); ir. H. Lederer, alsvoren, Schlägl, Oostenrijk; A. H. Sandholm, alsvoren, Helsinki, (Fredsgatan), Finland.

Financ. Berichten

Opgave van de Ned. Ind. Handelsbank N.V., Kantoor Den Haag

	Not. ter beurze van A'dam op 3/3 '30	en 10/3 '30
Koloniale Bank	213	—
Nederl. Indische Handelsbank	153	151¼
Cert. Nederl. Handel Maatschappij	172	173⅞
Nat. Bez. Nederl. Indische Gas Mij.	235½	229½
Nat. Bez. Alg. Ned. Ind. Electr. Mij.	315½	311¼
Algem. Exploratie Mij.	179	174½
Kon. Nederl. Petr. Mij.	380	380
Rubberc. Mij. Amsterdam	169½	165
Nederl. Scheepvaart Unie	173	173½
Handelsverg. Amsterdam	569	556
Nederl. Indische Suiker Unie	252	239
Deli Batavia Tabak Mij.	411½	394⅝
Mij. Senembah	418½	399¾
Billiton Maatschappij 1ste Rubriek	443	—
Billiton Maatschappij 2de Rubriek	409½	400
Assam Thee Ondern. Malabar	368	373¾
Deli Spoorweg Maatschappij	200½	197
Nederl. Indische Spoorweg Mij.	200	194½

Slotkoersen op Maandag 10 Maart 1930.

	Verkoop
Londen	12.12½
Berlijn	59.38
Parijs	9.76¾
Brussel	34.76
Zürich	48.27½
Milaan	13:07
Weenen	35.13

Mutatiestaat van 5 tot 12 Maart '30

Nieuwe Leden	Geïntroduceerd door:
J. Offerhaus Wzn., Notaris, Groningen, Markt 17 f 5.—.	den heer Jhr. Mr. W. M. Feith te Groningen.
F. E. D. Enschedé, Ingenieur Prov. Waterstaat, Groningen, Goeman Borgesiuslaan 13. f 5.—.	
Ir. H. P. Koerts, Groningen, Zuiderpark 15. f 5.—.	
Mr. J. Feitsma, O.-I.-Rechterlijk Ambtenaar, Plaatsv. Kantonrechter, Groningen, Heerestraat 79. f 5.—	
Dr. C. E. Peters, Groningen, Ubbo Emmiussingel 25. f 5.—.	Eigen aanmelding.
J. J. Polderman, Directeur Levensverz. Mij. „Ons Belang", Amersfoort, Utrechtsche Weg 13. f 5.—.	den heer J. Dieleman te Arnhem.
J. Wiers, Leeraar R. H. B. S., Bergen-op-Zoom, Kremerstraat 15 A. f 5.—.	Afdeelingsbestuur van Bergen-op-Zoom.
R. Helmer, 2de Luitenant der Infanterie, Bergen-op-Zoom, N. Zoomweg. f 5.—.	
F. L. Pannekoek, Utrecht, Frederik Hendrikstraat 71bis. f 5.—.	Secretaresse van Utrecht.
Mevrouw van der Veur—Guldemont, Utrecht, Mauritsstraat 57. f 5.—.	den heer P. U. van der Wijk te Utrecht.
J. Heirsch, Utrecht, Maliebaan 49. f 5.—.	den heer E. de Waal te Utrecht.
Prof. Dr. A. K. M. Noijons, Utrecht, Wilhelminapark 59-60. f 5.—.	Prof. L. van Vuuren te Utrecht.
Mevrouw J. de Vaynes van Brakell—Buijs, geb. van Baar van Slangenburgh, Utrecht, Koningslaan 71. f 10.—.	den heer H. Somermeijer te Utrecht.
H. C. E. van Gessel, Bouwkundige N.-I., Den Haag, Nicolaïstraat 68. f 5.—.	Eigen aanmelding.
Mevrouw C. S. B. M. van der Moolen, Apeldoorn, Soerensche Weg 61. f 5.—.	den heer H. A. Schoonhoven te Apeldoorn.
H. W. Dikkers, Huize „Jachtrust" te Diepenveen.	Als lid van het Koloniaal Landbouwmuseum.

Nieuwe Begunstigster.

Mevrouw A. Tadema, Nijmegen, Barbarossastr. 39.	Mevrouw Ramondt te Nijmegen.

Afschrijvingen

F. J. Waal, Amsterdam, Koninginneweg 170.

A. Wolterbeek, Breda, Nieuwe Ginnekenstraat 33.

Adresveranderingen

E. Werkman, Gezaghebben B.B., van: Sintang naar: Musselkanaal (Groningen). f 6.—.

Th. E. J. de Bie, 1ste Luitenant N.-I.-L., van: Scheveningen, Gentschestr. 3, naar: Wageningen, Rijksstraatweg 76 B. f 6.—. Afd. Arnhem. (contr. '30 reeds voldaan).

H. Ch. Gooszen, Resident, van: Leiden, Hotel Rijnland, naar: Oegstgeest, Emmalaan 61.

Prof. Dr. J. Clay, van: Bandoeng, IJzermanpark 2, naar: Amsterdam, Prinsengracht 1011. f 5.—.

W. Wilmink, Oud-Inspecteur Inl. Onderwijs, van: Amsterdam, Keizersgracht 209, naar: Hilversum, Paulus Potterlaan 16. f 10.—. (contr. '30 reeds voldaan).

Mevrouw J. van Goor—Dumans, van: Den Haag, van Weede van Dijkveldstr. 2, naar: Hilversum, 's-Gravelandsche Weg 900. f 5.—. (contributie '30 reeds voldaan).

G. Land, Ezn., Hulpprediker N.-O.-I., Apeldoorn, van: Generaal van der Heijdenlaan 32, naar: Van Rhemenslaan 7.

H. J. Coops, Inspecteur P. T.T., thans: Den Haag, Vogelkersstraat 13.

Mr. K. Fauser, Voorzitter Landraad, van: Soerabaja, naar: Garoet.

R. Adolf, Ambtenaar v. d. Handenarbeid, thans te Weltevreden, Javaweg 41.

J. F. Andela, Hoofdopzichter B. O. W., thans te Weltevreden, Tjikinilaan 16.

J. R. Davijt, Hoofd Ambonsche School, thans te Malang, Rampal 25.

ir. F. C. Frumau, thans te Soerabaja, Tegalsari 24.

Dr. J. C. de Haan, Leeraar H. B. S., thans te Bandoeng, Riouwstr. 54.

J. Jans, Politieopziener, thans te Weltevreden, Poerwakartaweg 17.

G. J. Zuijderhoff, thans te Malang, Rampal 11.

Mevrouw A. P. M. Hupkes—van Hasselt, van: Den Haag, Laan van Meerdervoort 324, naar: Utrecht, Maliebaan 31, p.a. Mevrouw de Vries. f 5.—.